

Správa o plnení Celoštátnej stratégie rodovej rovnosti a Akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2014 – 2019

Úvod

Vláda Slovenskej republiky dňa 9. júla 2014 prijala uznesenie č. 335/2014, ktorým prijala vyhodnotenie plnenia *Národného akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2010-2013* a zároveň ním určila vypracovanie Celoštátnej stratégie rodovej rovnosti (ďalej iba: „stratégia“) a Akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2014-2019 (ďalej iba: „akčný plán“). Úlohou stratégie bolo zadefinovať ciele v oblastiach, v ktorých sa najmarkantnejším spôsobom prejavujú nerovnosti v sociálnom postavení mužov a žien, prípadne diskriminácia jedného pohlavia. Akčný plán vznikol ako jej realizačný dokument.

Stratégia a nadväzujúci *Akčný plán* vychádzajú zo základných strategických dokumentov Európskej únie a Rady Európy, ktoré zaväzujú členské štáty k prijímaniu pozitívnych opatrení k rovnosti žien a mužov. Dokumenty reflektujú odporúčania medzinárodných monitorovacích orgánov, relevantných pre oblasť rovnosti žien a mužov a záväzky, ktoré si stanovila samotná SR pri plnení týchto odporúčaní. Stratégia zahŕňa aj úlohy súvisiace s *Partnerskou dohodou medzi SR a EÚ o uplatňovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v SR v programovom období 2014-2020* a dôležité postavenie rovnosti mužov a žien ako horizontálneho princípu, ale i ex ante podmienky pre čerpanie štrukturálnych a investičných fondov. V neposlednom rade reflektuje *Stratégia odporúčania Rady EÚ k národnému programu reforiem SR*, adresované Slovenskej republike v oblastiach relevantných pre rovnosť žien a mužov.

Akčný plán predstavuje spolu so *stratégiou* ucelený koncepčný rámec pre presadzovanie rovnosti žien a mužov v praxi. Uvedené strategické dokumenty pomohli uviesť do života spoločnosti zmeny, ktoré mal aktuálny Akčný plán ďalej legislatívne, inštitucionálne a finančne zabezpečovať. Úlohy Akčného plánu sú viazané na operačné ciele Stratégie a intervenujú vo všetkých oblastiach definovaných Stratégiou a jej cieľmi. Navrhované úlohy sú formulované s ohľadom na operačné ciele a pomenovávajú konkrétne kroky a aktérov zodpovedných za ich plnenie.

Stratégia a Akčný plán predstavujú dôležitú podmienku pre napĺňanie ex ante podmienok pre čerpanie európskych štrukturálnych fondov (ďalej iba „EŠIF“) v novom programovom období. Úlohy akčného plánu boli preto určené na časový úsek, prekrývajúci sa s programovým obdobím EŠIF 2014 – 2020.

Stratégia zadefinovala 6 kľúčových oblastí (*Ekonomická nezávislosť a trh práce; Participácia v rozhodovaní vo verejnom a ekonomickom živote; Vzdelávanie, veda a výskum; Dôstojnosť a telesná integrita; Inštitucionálne a legislatívne zabezpečenie rodovej rovnosti; Medzinárodná spolupráca a rozvojová pomoc*), v rámci ktorých prezentovala konkrétne operačné ciele.

Akčný plán následne v rámci jednotlivých strategických oblastí zadefinoval špecifické aktivity resp. odporúčania, ktoré boli v danom časovom období 2014 - 2019 vnímané ako splniteľné. S odstupom času je nutné skonštatovať, že niektoré úlohy boli ambicióznejšie, a teda ich nebolo možné splniť v naplánovanej podobe. Rovnako nie všetky subjekty zaslali odpočty činností, a teda finálny odpočet nemusí byť presným obrazom reálne implementovaných aktivít a opatrení.

Cieľ 1. Posilňovanie ekonomickej nezávislosti žien odstraňovaním rozdielov na trhu práce

konkrétne plnenie

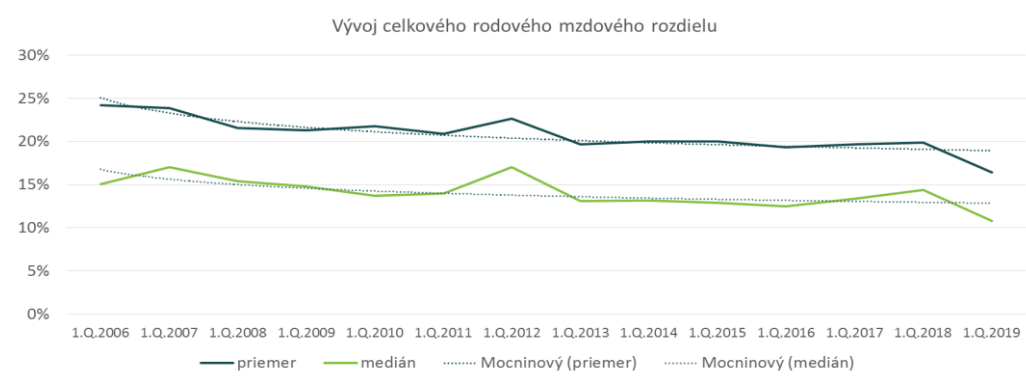
Úloha č.1 - Pravidelne spracovávať relevantné rodovo členené štatistiky a vyhodnocovať rodový mzdový rozdiel v rôznom členení - splnené

Štatistický úrad

Štatistický úrad dlhodobo zisťuje, spracováva a poskytuje štatistické informácie v členení podľa pohlavia. Každoročne ich publikuje v dvojazyčnej verzii.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Podľa dostupných dát celkový mzdový rozdiel medzi ženami a mužmi klesá.

20 zamestnaní a odvetví podľa pohlavia

Podskupina zamestnaní klasifikácie SK ISCO-08	Názov podskupiny zamestnaní klasifikácie SK ISCO-08	Podiel žien
2342	Učiteľia v predškolských zariadeniach	99,2%
4120	Sekretárky	99,0%
3221	Zdravotné sestry	98,8%
2265	Špecialisti na výživu a dietetiku	98,7%
5211	Predavači v stánkoch a na trhoch (okrem rýchleho občerstvenia)	98,6%
5152	Správcovia domácností	98,1%
4313	Administratívni pracovníci v oblasti mzdového účtovníctva	96,9%
7533	Šičky, vyšivačky a podobní pracovníci	96,9%
2221	Špecialisti v ošetrovatelstve	96,8%
5141	Kaderníci	96,8%
4131	Zapisovatelia, pracovníci pre spracovanie textov	96,5%
9112	Upratovačky	96,2%
4416	Administratívni pracovníci v oblasti ľudských zdrojov	95,4%
3212	Laboranti v zdravotníckych laboratóriách a na patológii	95,0%
3353	Odborní pracovníci v oblasti sociálneho zabezpečenia	94,9%
9121	Ruční práči a žehliari	94,9%
7531	Pánski a dámski krajčíri, kožušníci a klobučníci	94,8%
4415	Administratívni pracovníci v oblasti registratúry a reprografie	93,4%
5322	Opatrovatelia a asistenti pre domácu starostlivosť pre staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím	92,9%
3411	Odborní pracovníci v oblasti práva a podobní pracovníci	92,9%

Podskupina zamestnaní klasifikácie SK ISCO-08	Názov podskupiny zamestnaní klasifikácie SK ISCO-08	Podiel mužov
7231	Mechanici a opravári motorových vozidiel	99,9%
8342	Operátori pojazdných zariadení na zemné a podobné práce	99,8%
8341	Operátori poľnohospodárskych a lesníckych pojazdných zariadení	99,8%
7411	Stavební a prevádzkoví elektrikári	99,8%
7232	Mechanici a opravári leteckých motorov a zariadení	99,8%
7127	Mechanici klimatizačných a chladiarenských zariadení	99,7%
8311	Rušňovodiči	99,7%
7413	Elektromontéri a opravári elektrických vedení	99,7%
7126	Inštalatéri a potrubári	99,7%
7215	Montéri lán a zdvíhacích zariadení	99,6%
7123	Omietkari a štukatéri	99,5%
7131	Maliari a podobní pracovníci	99,5%
3123	Majstri (supervízori) v stavebníctve	99,4%
8332	Vodiči nákladných automobilov a kamiónov	99,2%
3522	Technici v oblasti telekomunikačných zariadení	99,2%
7115	Tesári a stavební stolári	99,1%
7214	Prípravári a montéri kovových konštrukcií	98,9%
7114	Betonári, špecialisti na kladenie betónových povrchov a podobní pracovníci	98,8%
7233	Mechanici, opravári poľnohospodárskych, ťažobných a priemyselných strojov a zariadení	98,7%
9313	Pomocní pracovníci na stavbách budov	98,6%

Úloha č.2 – Vytvoriť inšpektorátom práce príslušné personálne podmienky a metodologické rámce v zmysle analýzy v rámci NP IRR a ročných správ NIP na lepšiu kontrolu dodržiavania zásady rovnosti v odmeňovaní a skvalitnenia ich odbornej prípravy - splnené

Národný inšpektorát práce

NIP pravidelne monitoruje dodržiavanie zásady rovnosti v odmeňovaní a svoje zistenia prezentuje v podobe výročných správ.

V zmysle interného dokumentu Národného inšpektorátu práce (ďalej len „NIP“) s názvom „Koncepcia vzdelávania zamestnancov sústavy inšpekcie práce“ (posledná aktualizácia účinná od 01. 02. 2020) realizuje NIP a inšpektoráty práce úlohy v oblasti výchovy a vzdelávania zamestnancov a zamestnankýň sústavy inšpekcie práce. Základným cieľom výchovy a vzdelávania je realizácia systematického vzdelávania za účelom zabezpečenia a zvyšovania odbornej úrovne a kvalifikačnej úrovne inšpektorov práce a inšpektoriek práce (ďalej len „inšpektori práce“) a ostatných zamestnancov a zamestnankýň (ďalej len „zamestnanci“) sústavy inšpekcie práce.

V rámci špecializačného kompetenčného vzdelávania, ktoré predstavuje najvyšší stupeň interného profesionálneho vzdelávania inšpektorov práce v príslušnej špecializácii, absolvovali v roku 2018 vybraní inšpektori práce a odborní zamestnanci NIP s odbornou spôsobilosťou inšpektora práce špecializačné kompetenčné vzdelávanie v špecializácii „Diskriminácia a rodová rovnosť“. Na základe splnených kritérií (absolvovanie teoretickej a praktickej časti vzdelávania) bolo po úspešne vykonanej odbornej skúške v roku 2019 vydané osvedčenie o získaní špecializácie Diskriminácia a rodová rovnosť 12 špecialistom a špecialistkám (ďalej len „špecialisti“) na danú oblasť.

Zároveň, v priebehu rokov 2018 a 2019 bola priznaná špecializácia v oblasti Diskriminácia a rodová rovnosť ďalším 6 inšpektorom práce a odborným zamestnancom NIP s odbornou spôsobilosťou inšpektora práce, ktorí mali prax nad 15 rokov pri vykonávaní špecializovanej inšpekcie práce v danej oblasti.

V súčasnosti tak v sústave inšpekcie práce pôsobí celkovo 18 špecialistov na oblasť diskriminácie a rodovej rovnosti.

NIP v danej súvislosti uvádza, že diskriminácia a rodová rovnosť v pracovnoprávných vzťahoch je oblasťou, ktorej je v rámci výkonu inšpekcie práce venovaná osobitná pozornosť. Národnému inšpektorátu práce vyplynula z úlohy č. 62 Národného akčného plánu pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019 povinnosť zabezpečovať pravidelný dozor nad rovnakým zaobchádzaním so zamestnancami a z úlohy č. 2 Akčného plánu rodovej rovnosti v Slovenskej republike na roky 2014 – 2019 kontrolovať dodržiavanie zásady rovnosti v odmeňovaní.

Súhrnné zistenia inšpekcie práce v oblasti diskriminácie a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch sú uverejnené na webovom sídle NIP na adrese <https://www.ip.gov.sk/diskriminacia-a-rodova-rovnost-v-pracovnopravnych-vztahoch/>.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Výkon dozoru nad dodržiavaním antidiskriminačnej legislatívy a rovnosti v odmeňovaní žien a mužov za rovnakú prácu a prácu rovnakej hodnoty je súčasťou inšpekcie práce zameranej na kontrolu uplatňovania pracovnoprávnej legislatívy zamestnávateľmi. Vykonáva sa pri inšpekciách práce realizovaných na základe:

- zadaných celoslovenských úloh,
- zadaných krajských úloh,
- v rámci prešetrovania podaní,
- rozhodnutia inšpektora práce či inšpektorátu práce.

V priebehu roka 2019 bolo na inšpektoráty práce doručených celkovo 244 podaní (t. j. podnetov zamestnancov, oznámení bývalých zamestnancov, tretích osôb, aj anonymných oznámení), ktoré svojím obsahom poukazovali podľa ich autorov na porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a diskrimináciu z rôznych dôvodov, alebo porušenie iných ustanovení pracovnoprávných predpisov súvisiacich s dodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie. Z uvedeného počtu sa výlučne diskriminácie týkalo 110 podaní, pričom tento počet podaní predstavuje necelé 2 % (1,94 %) z celkového počtu všetkých podaní doručených orgánom inšpekcie práce v priebehu roka 2019. Celkový počet podaní doručených orgánom inšpekcie práce v roku 2019 bol 5672.

Medzi najčastejšie porušované ustanovenia Zákonníka práce zistené pri výkone inšpekcie práce zameranej na odhaľovanie diskriminácie patrilo ustanovenie upravujúce evidenciu pracovného času zamestnancov (§ 99 Zákonníka práce), ďalej ustanovenie upravujúce povinnosť zamestnávateľa zabezpečovať zamestnancom stravovanie (§ 152 ods. 1 Zákonníka práce), taktiež ustanovenie upravujúce podstatné náležitosti, ktoré musí zamestnávateľ so zamestnancom dohodnúť v pracovnej zmluve (§ 43 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce), ďalej ustanovenie týkajúce sa splatnosti mzdy (§ 129

ods. 3 Zákonníka práce) alebo ustanovenie upravujúce povinnosť zamestnávateľa vydať zamestnancovi pri vyúčtovaní mzdy výplatnú pásku (§ 130 ods. 5 Zákonníka práce).

V oblasti rovnakého odmeňovania za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty bolo v roku 2019 inšpektorátmi práce zistených celkovo 25 porušení ustanovení § 119a Zákonníka práce. Najviac porušení ustanovení § 119a Zákonníka práce bolo zistených u zamestnávateľov s počtom zamestnancov 1 až 9 (8 porušení) a rovnako 8 porušení bolo zistených u zamestnávateľov s počtom zamestnancov 50 až 249. Najmenej porušení bolo zistených u zamestnávateľov s počtom zamestnancov 250 a viac (3 porušenia). Prehľad porušení ustanovení § 119a Zákonníka práce podľa počtu zamestnancov kontrolovaného subjektu uvádza tabuľka č. 9.

Napriek tomu, že súčasná slovenská antidiskriminačná legislatíva má vytvorený určitý rámec ochrany, ktorý je v súlade s požiadavkami antidiskriminačných smerníc, aplikačná prax stále poukazuje na potrebu zefektívnenia ochrany pred diskrimináciou. Národný inšpektorát práce a inšpektoráty práce prostredníctvom svojich aktivít presadzujú ochranu zamestnancov v rámci inšpekcie práce a poskytujú bezplatné poradenstvo zamestnávateľom a zamestnancom v rozsahu základných odborných informácií a rád, ako najúčinnnejšie dodržiavať predpisy v oblastiach rovnakého zaobchádzania a rovnakého odmeňovania. Týmito a ďalšími činnosťami participujú na zvyšovaní právneho povedomia zamestnávateľov a pomáhajú odstraňovať protiprávny stav tam, kde došlo k porušeniu ustanovení zákona, v opodstatnených prípadoch aj s využitím sankčných oprávnení.

Národný inšpektorát práce bude aj v ďalšom období venovať osobitnú pozornosť oblasti rovnakého zaobchádzania a rovnakého odmeňovania zamestnancov za rovnakú prácu a za prácu rovnakej hodnoty a bude vyvíjať úsilie o aktívne preventívne pôsobenie inšpektorátov práce v danej oblasti. Nevyhnutným predpokladom zefektívnenia inšpekcie práce v danej oblasti je aj odborné vzdelávanie inšpektorov práce (vrátane možnosti získavania zahraničných skúseností), ako aj prehlbovanie zručností inšpektorov

Úloha č.3 - Každoročne vyhodnocovať a mediálne propagovať tzv. deň rovnosti v odmeňovaní - splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

MPSVR SR každoročne vyhodnocuje a informuje o aktuálnom mzdovom rozdieli a za týmto účelom organizuje kampaň „Deň rovnosti v odmeňovaní“, ktorý symbolicky zvýrazňuje, že ženy od tohto dátumu pracujú „zadarmo“. MPSVR prijíma neustále opatrenia na znižovanie rozdielu v zárobkoch medzi mužmi a ženami. Významným opatrením pre znižovanie rozdielu v odmeňovaní je postupné zvyšovanie minimálnej mzdy, keďže ženy pracujú častejšie v nízko príjmových skupinách ako muži. Rovnako opatrenia na výraznejšie zvyšovanie platov vo verejnej sfére by malo znamenať zníženie mzdového rozdielu medzi ženami a mužmi.

Úloha č.4 – Podporovať rodové audity so zameraním na zosúladienie rodinného a pracovného života na pracoviskách na základe metodiky NP IRR - nesplnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Dopytová výzva na zavádzanie rodových auditov je podmienená realizáciou NP Rodová rovnosť na pracovisku, kde jedným z výstupov bolo vypracovanie metodiky. Dopytová výzva bola naplánovaná na rok 2021.

Úloha č. 5 – Implementovať opatrenia na zníženie horizontálnej a vertikálnej rodovej segregácie na pracovnom trhu a v príprave na povolanie - splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Pre zabezpečenie rovnosti mužov a žien a rovnosti príležitostí na trhu práce, v povolani a v príprave naň v programoch ESF a pre zníženie horizontálnej a vertikálnej pracovnej segregácie a zabezpečenie rovnosti príležitostí v prístupe a využívaní infraštruktúry a služieb v ostatných programoch EŠIF boli v Partnerskej dohode SR na roky 2014-2020 zadefinované Horizontálne princípy rovnosť mužov a žien a nediskriminácia (ďalej HP RMŽ a ND). Úlohou princípov HP RMŽ a ND je zaistenie dodržiavania vyššie spomenutých cieľov vo všetkých projektoch spolufinancovaných z EŠIF.

HP RMŽ a ND sa uplatňujú vo všetkých operačných programoch, a to prostredníctvom zavádzania vyrovnávacích opatrení a aktivít cielených na podporu znevýhodnených skupín.

Predmetom hodnotenia kritéria HP RMŽ a ND vo všeobecnosti je „posúdenie súladu projektu s cieľmi HP rovnosť medzi mužmi a ženami a nediskriminácia“ - k odstráneniu rozdielov medzi ženami a mužmi, zvyšovaniu zamestnanosti cieľových skupín HP RMŽ a ND a ďalšími súvisiacimi dokumentmi.

Podpora vyváženého zastúpenia žien a mužov vo vedúcich pozíciách v organizáciách verejnej a súkromnej sféry – Projekt z dotačnej schémy Európskej komisie Progress

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny v sledovanom období implementovalo projekt zameraný na ženy v rozhodovaní *“Podpora vyváženého zastúpenia žien a mužov vo vedúcich pozíciách v organizáciách verejnej a súkromnej sféry”* financovaný z dotačnej schémy Európskej komisie Progress v období rokov 2014- 2016. Projektom sa reagovalo na existujúce nerovnosti v zastúpení oboch pohlaví na vedúcich pozíciách, ktoré pretrvávajú aj napriek tomu, že podiel žien absolventiek vysokých škôl je v súčasnosti vyšší ako 50%.

Cieľom projektu bola aktívna podpora vyváženejšieho zastúpenia žien a mužov vo vedení, ako aj zvyšovanie povedomie v oblasti a sieťovanie relevantných aktérok a aktérov v zmysle podpory žien v rozhodovaní. Projekt sa venoval vertikálnej segregácii. Aktivity projektu mali upozorniť a zvýšiť citlivosť verejnosti a najmä zamestnávateľov na pretrvávajúce nerovnosti a poukázať na pozitívny vplyv vyrovnanejšieho zastúpenia oboch pohlaví vo vedení, v neposlednom rade tiež motivovať ženy k sieťovaniu a zdieľaniu skúseností medzi sebou. V zmysle dosiahnutia uvedených cieľov ministerstvo podporilo výmenu skúseností zamestnávateľov a iných kľúčových aktérov.

Výstupy z projektu Podpora vyrovnaného zastúpenia žien a mužov na vedúcich pozíciách v organizáciách verejnej a súkromnej sféry <https://www.gender.gov.sk/aktivity/projekty/projekt-progress/>

Link na analytickú štúdiu/správa z výskumu :
<https://www.gender.gov.sk/wpcontent/uploads/2014/04/ProgressReportPodporavyrovn%C3%A9ho-zast%C3%BApenia%C5%BEien.pdf>

Link na Kvalitatívny výskum/štruktúrované rozhovory :
<https://www.gender.gov.sk/wpcontent/uploads/2014/04/ProgressRozhovoryPodporavyrovn%C3%A9ho-zast%C3%BApenia-%C5%BEien.pdf>

Úloha č.6 – Posilniť rodovú perspektívu vo verejných politikách zamestnanosti a sociálnej inklúzie - splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

ORRRP ako hlavný gestor problematiky rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí pripomienkuje vznikajúce materiály vo vzťahu k ich dopadu na rovnosť žien a mužov a rovnosť príležitostí.

Úloha č.7 – Podporovať právne uvedomenie a uplatňovanie pracovného práva, najmä Zákonníka práce a ADZ v praxi, najmä vo vzťahu k postaveniu žien na pracoviskách. Monitorovať problematiku obťažovania na pracoviskách a odstraňovať prejavy diskriminácie a sexizmu v pracovno-právnych vzťahoch - čiastočne splnená

Národný inšpektorát práce

NIP a inšpektoráty práce prostredníctvom svojich aktivít presadzujú ochranu zamestnancov a zamestnankýň v rámci inšpekcie práce a poskytujú bezplatné poradenstvo v rozsahu základných odborných informácií a rád, ako najúčinnnejšie dodržiavať predpisy v oblastiach rovnakého zaobchádzania a rovnakého odmeňovania.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva v roku 2018 vydalo : „Monitoring prípadov sexuálneho obťažovania a šikanovania žien na pracovisku za rok 2017“ dostupné na linku:

http://www.snslp.sk/CCMS/files/Monitoring_sexualne_obtz_a_sikana_na_pracovisku_2017.pdf

Úloha č.8 – Vypracovať koncepciu zosúladovania práce a rodiny, zohľadňujúcu nedostatočné služby, flexibilné formy práce a nerovnovážne zaťaženie žien neplatenou prácou - nesplnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Koncepcia zosúladovania práce a rodiny mala byť jedným z výstupov NP Rodová rovnosť na pracovisku.

Úlohy č. 9 a 10 – Zabezpečiť dostupnosť materských škôl a zaviesť inovatívne a flexibilné formy starostlivosti o deti vrátane ich legislatívneho zabezpečenia, Zlepšením podmienok pre zosúladienie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien, a podporovať opatrenia na uľahčenie ich návratu z rodičovskej dovolenky na trh práce- čiastočne splnená , splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života - DOP

V rámci výzvy v roku 2019 prebiehala realizácia 29-tich projektov v menej rozvinutých regiónoch a realizácia 17-tich projektov vo viac rozvinutých regiónoch. Projekty boli zamerané na vytváranie *efektívnych nástrojov pre začleňovanie matiek s malými deťmi* (aj so špeciálno-vzdelávacími potrebami) *na trh práce najmä po návrate z rodičovskej dovolenky*. Ich cieľom bola aplikácia *flexibilných pracovných miest* (pracovný pomer na kratší pracovný čas (§ 49 Zákonníka práce), deleného pracovného miesta (§ 49a Zákonníka práce), domácej práce a telepráce (§ 52 Zákonníka práce), a flexibilných foriem starostlivosti o deti (aj so špeciálno-vzdelávacími potrebami) s cieľom zosúladenia rodinného a pracovného života. Do konca roka 2019 bolo podporených 43 zariadení poskytujúcich flexibilnú starostlivosť o deti.

Národný projekt Zosúladienie rodinného a pracovného života

Národný projekt predstavuje ďalšie opatrenie, ako zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien, ale aj osamelých rodičov starajúcich sa aspoň o jedno dieťa a ďalšie osoby, ktoré majú problémy pri zosúladení rodinného a pracovného života kvôli zvýšenej potrebe starostlivosti o deti a iných závislých členov rodiny, resp. domácnosti. V roku 2019 bolo do tohto NP zapojených 262 zamestnávateľov, ktorí vytvorili celkom 289 pracovných miest vo forme flexibilných pracovných miest (z toho 2 miesta boli obsadené mužmi). Projekt reagoval na administratívnu náročnosť, ktorá bola v roku 2018 vo forme dopytovo orientovanej výzvy *Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života* prekážkou pre zapojenie malých podnikov.

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Zákonom č. 209/2019 Z. z. bolo s účinnosťou od 1. 1. 2021 zavedené povinné predprimárne vzdelávanie pre deti vo veku jedného roka pred začatím plnenia povinnej školskej dochádzky. Čo sa týka flexibilnej formy, § 28b zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) upravuje aj možnosti individuálneho vzdelávania dieťaťa v materskej škole z dôvodu zdravotného stavu, resp. na žiadosť zákonného zástupcu. Ak o individuálne vzdelávanie dieťaťa v materskej škole požiada zákonný zástupca, zabezpečuje ho prostredníctvom osoby, ktorá má ukončené najmenej

úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, alebo zariadenia podľa § 24 ods. 1 písm. c) a e) zákona č. 355/2007 Z. z.

K budovaniu kapacít materských škôl MŠVVaŠ SR v roku 2015 poskytlo obciam, ako zriaďovateľom materských škôl, 14 500 000 € na rozšírenie a udržanie kapacít materských škôl a vybudovanie zariadení školského stravovania pri nových materských školách. Vďaka týmto finančným prostriedkom sa k 31. decembru 2017 rozšírili kapacity materských škôl o 204 nových tried a 19 tried bolo udržaných naďalej v prevádzke. Zároveň bolo vybudovaných 13 zariadení školského stravovania, teda školských jedální alebo výdajných školských jedální.

Vďaka finančným prostriedkom z Európskej únie sa plánuje vybudovanie miest pre ďalších 3 314 päťročných detí, ktoré nenavštevujú materskú školu. V súčasnosti sa kapacity v materských školách vytvárajú z dvoch projektov financovaných z európskych prostriedkov:

- a) Operačný program Ľudské zdroje (OP ĽZ – Ministerstvo vnútra SR) a
- b) Integrovaný regionálny operačný program (IROP – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR) .

Z prostriedkov OP ĽZ je zazmluvnených 4 216 nových miest v materských školách a z prostriedkov IROP 6 931 miest v materských školách. Z týchto 11 147 miest môže byť podľa odhadov MŠVVaŠ SR práve päťročnými deťmi obsadených 3 314 miest (resp. 3 314 päťročných detí nenavštevujúcich materské školy má pobyt v obciach, v ktorých sa plánujú vybudovať nové miesta). Zvyšné miesta budú obsadené mladšími deťmi, príp. zostanú voľné a počíta sa s ich využitím v silnejších populačných ročníkoch. Po zohľadnení aktuálnych voľných kapacít a zazmluvnených miest z európskych fondov sa teda počet chýbajúcich miest nevyhnutných na plnú zaškolenosť päťročných detí pohybuje medzi 3 746 a 4 843. V prípade, že sa v absolútnej miere zohľadní „hygienická kapacita“, počet chýbajúcich miest nevyhnutných na plnú zaškolenosť päťročných je minimálne 3 499 miest.

Podľa odhadov MŠVVaŠ SR je 12 % (1 371) z celkových 11 147 zazmluvnených miest už vybudovaných. Z dostupných údajov nie je možné presne určiť, ako dlho bude trvať, kým sa dobudujú zostávajúce zazmluvnené miesta. Doteraz trvalo v priemere 1,5 roka, kým boli tieto miesta dané do používania. Realistický interval vybudovania nových kapacít sa pohybuje medzi 0,5 až 1,5 rokom v závislosti od náročnosti výstavby/rekonštrukcie.

V rámci menovaných dvoch európskych fondov existujú zdroje na vytvorenie ďalších 5 619 miest. V roku 2019 bolo zazmluvnených približne 70 % prostriedkov. Predpokladá sa, že obsadenosť týchto potenciálnych miest päťročnými bude tak ako doteraz približne tretina, čo predstavuje 1 670 miest. Je možné, že adresnosť budovania týchto miest sa zvýši vzhľadom na potenciálne zvýšený tlak na obce, aby zabezpečili dostatočné kapacity pre päťročné deti, pre ktoré bude materská škola povinná.

Podľa analýzy *Držím Ti miesto*, vypracovanej v roku 2019 odborom analýz vzdelávacej politiky MŠVVaŠ SR (dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/15248.pdf>), napriek tomu, že sa na Slovensku evidujú nevybavené žiadosti o prijatie do materskej školy z dôvodu nedostatku miest (k 15.09.2019 ich bolo 14 941), existujú obce, ktoré disponujú voľnými kapacitami. Podľa prepočtov odboru analýz vzdelávacej politiky ide o 2 411 až 4 086 voľných miest využiteľných pre päťročné deti, ktoré v školskom roku 2018/2019 nenavštevovali materskú školu.

Celková kapacita v materských školách, ktorá vyplýva z rozhodnutí regionálnych úradov verejného zdravotníctva („hygienických predpisov“), je 175 021 miest. Reálnu kapacitu v triedach materských škôl však ovplyvňuje maximálny počet detí v triede, ktorý sa v závislosti od vekovej štruktúry detí v triede pohybuje od 20 do 22. Okrem toho školský zákon pripúšťa aj zvýšenie počtu detí v triede o tri z dôvodu zvýšeného záujmu zákonných zástupcov detí o výchovu a vzdelávanie v materských školách. V súlade s týmito ustanoveniami sa priestorová kapacita prepočítala a vytvorili sa dva odhady.

- prvý neráta s navýšením počtu detí v triede o tri (dolná hranica) a
- druhý áno (horná hranica).

Po tejto úprave sa kapacita materských škôl pohybuje od 162 667 do 171 168 miest. Ak sa odráta aktuálny počet detí v materských školách a zohľadní veková štruktúra detí v obciach, voľná kapacita pre päťročných sa pohybuje od 2 411 do 4 086 miest. V prípade, že sa v absolútnej miere zohľadní „hygienická kapacita“, najvyššia voľná kapacita pre päťročných je 4 479 miest.

Situácia v obciach, ktoré nemajú zriadenú materskú školu

Náročná situácia nastáva v obciach, ktoré nemajú vybudovanú ani jednu materskú školu, nemajú zazmluvnené prostriedky z európskych fondov a zároveň v nich majú pobyt päťročné deti, ktoré nenavštevujú materskú školu. Takýchto obcí existuje 267 a spolu ide o 600 päťročných detí, ktoré nenavštevujú materskú školu. V týchto obciach sú v zásade dostupné dve alternatívy: dochádzanie do materskej školy mimo obce pobytu alebo budovanie novej materskej školy.

Ak by deti dochádzali do najbližšej obce s materskou školou s voľnou kapacitou, zaškoliť by sa mohlo 213 z nich. Tým by bolo možné umiestniť do materských škôl všetky päťročné deti v 111 obciach. Zostalo by teda 387 nezaškolených päťročných detí, pre ktoré by najbližšia obec s materskou školou nemala dostatočnú voľnú kapacitu.

V prípade zohľadnenia troch najbližších obcí by sa z pôvodných 600 nezaškolených päťročných detí mohlo umiestniť 368 detí. Zostalo by teda 232 nezaškolených detí. Počíta sa s tým, že by nedošlo k „nahradeniu“ mladších detí v materských školách.

Úloha č. 11 – Spracovať analýzu o vplyve socializácie malých detí v materských školách a obdobných zariadeniach a zabezpečiť jej osvetu - nesplnená

Úloha č.12 – Zrealizovať a vyhodnotiť súťaž Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí - splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

15. ročník súťaže - oceňuje firmy, resp. zamestnávateľov, ktorí vo svojich hodnotách a projektoch podporujú diverzitu a inklúziu a zároveň ju uplatňujú v praxi. Na Slovensku takýto prístup zatiaľ nie je pravidlom, preto hľadáme a propagujeme kultúru vzájomného rešpektu, dôvery, empatie, vzdelávania, inklúzie, prostredníctvom inovatívnych a unikátnych projektov. Zviditeľňujeme tie podniky, ktoré prinášajú a podporujú dôležité spoločenské zmeny v postavení žien i mužov, ako aj znevýhodnených skupín obyvateľstva. Zámerom je, aby tieto pozitívne príklady slúžili ako vzor aj ostatným zamestnávateľom a motivovali ich vo vytváraní ústretového prostredia k rodine, rovnosti

žien a mužov a rovnosti príležitostí. Súťaž sa realizuje v spolupráci s Nadáciou Pontis ako súčasť ocenenia VIA BONA Slovakia, v špeciálnej osobitnej kategórii, zachovávajúcej pôvodný názov súťaže. Hodnotiacia komisia si všimla a hodnotila, či sú u hodnotených projektov aj nad rámec uvádzaných čísel konkrétne popísané skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že zamestnávateľia zohľadňujú aj rodinnú situáciu, sociálne a osobné potreby zamestnancov a zamestnankyň.

Záznam o súťaži je dostupný na linku:

<https://www.nadaciapontis.sk/?s=zamestn%C3%A1vate%C4%BE++%C3%BAstreto%C3%BD>

Úloha č. 13 – Osobitnú pozornosť pri zavádzaní AOTP a sociálnej politiky venovať znevýhodneným skupinám žien - čiastočne splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

MPSVR SR vo svojich stanoviskách k predkladaným materiálom systematicky upriamovalo pozornosť na znevýhodnené skupiny žien a konkrétne negatívne dopady na ich životy (osamelé matky, ženy so zdravotným postihnutím, ženy ohrozené chudobou v starobe, a iné)

Vianočný príspevok k dôchodku bol v roku 2019 dvojnásobný a jeho maximálna výška dosiahla 200 eur.

Národná rada Slovenskej republiky schválila zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v znení neskorších predpisov. Zákon vytvára komplexnú úpravu sektora sociálnej ekonomiky všeobecne a sociálnych podnikov zvlášť. „Sociálnou ekonomikou je súhrn produktívnych, distribučných alebo spotrebiteľských aktivít vykonávaných prostredníctvom hospodárskej činnosti alebo nehospodárskej činnosti nezávisle od štátnych orgánov, ktorých hlavným cieľom je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu“. Sektor sociálnej ekonomiky, definuje subjekty sociálnej ekonomiky, sociálny podnik, znevýhodnené osoby a zraniteľné osoby, ako aj ďalšie pojmy z oblasti sociálnej ekonomiky. Znevýhodnenou osobou je v zmysle tohto zákona, o. i., tiež osoba staršia ako 50 rokov veku; osoba ktorá žije ako osamelá plnoletá osoba s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na jej starostlivosť alebo sa stará aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky, osoba patriaca k národnostnej menšine alebo etnickej menšine; osoba so zdravotným postihnutím; fyzická osoba navracajúca sa na trh práce po skončení poberania materského alebo po skončení poberania rodičovského príspevku.

Z hľadiska podpory zamestnanosti v roku 2019 má rozvoj sociálnej ekonomiky významné miesto, nakoľko patrí medzi sektory s najlepšou perspektívou pre regionálny a miestny rozvoj a pre zamestnanosť tým, že prostredníctvom svojich subjektov, sociálnych podnikov vytvára pracovné miesta pre znevýhodnené a zraniteľné skupiny obyvateľstva, posilňuje sociálnu a územnú súdržnosť, podporuje aktívne občianstvo, solidaritu a hospodárstvo s demokratickými hodnotami, ktoré kladie ľudí na prvé miesto, pričom okrem toho podporuje trvalo udržateľný rozvoj.

Všetky podrobné informácie o aktívnych opatreniach trhu práce v historickom pohľade sú na linku :

https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/aktivne-opatrenia-tp-statistiky.html?page_id=1248

Úloha č.14 – Osobitnú pozornosť venovať materiálnej deprivácii, ktorá významne viac postihuje ženy poberajúce nízke starobné dôchodky či stojace na čele jednorodičovských domácností - splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Indikátory súvisiace s ohrozením chudobou a materiálnou depriváciou sú pravidelne sledované a verejnosť je o vývoji v oblasti informovaná. Súhrnná správa za rok 2016 sa špecificky sústredila na problematiku chudoby žien, a to aj špecifických skupín žien, ktoré sú vo väčšom ohrození chudoby;

Na základe údajov z EU SILC 2018 bolo na Slovensku v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia 872 301 ľudí, čo predstavovalo 16,3 % na celkovom počte obyvateľov. V porovnaní s výsledkami za EU SILC 2008 (východiskové obdobie) došlo k vymaneniu až cca 239 tis. ľudí z rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia, čím sa národný cieľ naplnil až na 140,4%. Vyššiu mieru rizika chudoby u žien, a to počas celého života, potvrdila Spáva Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE, 2016). Môžu za to predovšetkým nerovnosti medzi ženami a mužmi na trhu práce, ktoré sa prejavujú najmä v nižšej priemernej miere zamestnanosti žien z dôvodu starostlivosti o rodinu a domácnosť. Znížená ekonomická aktivita u žien alebo postavenie mimo pracovného trhu v dôsledku starostlivosti predstavujú pre ženy vyššie riziko ohrozenia chudobou. To sa ďalej zvyšuje s prítomnosťou iných druhov znevýhodnenia ako napr. vek, etnicita, prítomnosť telesného postihnutia a pod. V neposlednom rade je nutné spomenúť ďalší súvisiaci jav - tzv. „feminizáciu chudoby“, a to vzhľadom na fakt, že ženy postihuje chudoba častejšie ako mužov a v ich prípade má závažnejšie následky než u mužov.

Minimálna valorizačná pevná suma uplatňovaná v rokoch 2018 až 2021

Od 1. januára 2018 sa ustanovila minimálna miera valorizácie dôchodkových dávok na obdobie rokov 2018 až 2021. Dôchodcom sa budú počas tohto obdobia zvyšovať dôchodkové dávky (okrem vyrovnávacieho príplatku) buď o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov alebo o minimálnu valorizačnú pevnú sumu, určenú ako 2 % z priemernej sumy príslušného druhu dôchodku, podľa toho, ktorá z uvedených súm je vyššia. Účelom ustanovenia takto definovanej minimálnej miery valorizácie dôchodkov je garantovať istú minimálnu sumu zvýšenia dôchodku, ktorá by bola akceptovateľná dôchodcovskou verejnosťou.

Tabuľka 1: Minimálne valorizačné pevné sumy v rokoch 2018 až 2020

Druh dôchodku	Minimálne valorizačné sumy v roku 2018 v eur	Minimálne valorizačné sumy v roku 2019 v eur
Starobný dôchodok	8,4	8,7
Predčasný starobný dôchodok	8,2	8,3
Invalidný dôchodok do 70 %	4,1	4,2
Invalidný dôchodok nad 70% a sociálny dôchodok	7,2	7,4
Vdovský / Vdovecký dôchodok	5,4	5,6
Sirotský dôchodok	2,6	2,7
Starobný dôchodok	2,6	2,7

Predčasný starobný dôchodok	3,0	3,0
Invalidný dôchodok do 70 %	1,7	1,8
Invalidný dôchodok nad 70%	2,7	2,8
Vdovský / Vdovecký dôchodok	2,4	2,5
Sirotský dôchodok	1,3	1,4

Zdroj: MPSVR SR

** Nekrátený dôchodok je dôchodok, ktorý sa vypláca **v plnej výške**. Ak sa totiž dôchodcovi vypláca napríklad súčasne starobný a vdovský dôchodok - v plnej sume sa mu vypláca vyšší z dôchodkov (tzv. nekrátený) a v sume jednej polovice sa vypláca nižší z dôchodkov (tzv. krátený).*

Zdvojnásobenie vianočného príspevku v roku 2019

Zvýšenie vianočného príspevku vrátane jednorazového zvýšenia na dvojnásobnú úroveň malo v roku 2019 pozitívny vplyv na hospodárenie domácností oprávneného okruhu poberateľov vianočného príspevku. Uvedená právna úprava na jednej strane zvýšila vianočný príspevok spolu s jednorazovým zvýšením na jeho dvojnásobok a na druhej strane rozšírila okruh dotknutých osôb, z dôvodu posunutia hranice nároku na vianočný príspevok z pôvodných 60 % priemernej mzdy na 65 % priemernej mzdy z predchádzajúceho roka. Návrhom zákona boli pozitívne ovplyvnení všetci dôchodcovia, ktorých úhrn súm dôchodkov nepresahoval 65 % priemernej mzdy z predchádzajúceho roka.

Tabuľka 2: Porovnanie súm vianočného príspevku pred a po jeho zvýšení na dvojnásobok

Dôchodok v eur	Suma VP vrátane jednorazového zvýšenia – právny stav platný v 2018 v eur	Suma VP – právny stav platný v roku 2019 v eur	Rozdiel v eur
	1	2	2 - 1
do 210,2	100	200	100
220	98,24	196,48	98,24
250	92,84	185,68	92,84
300	83,84	167,68	83,84
350	74,84	149,68	74,84
400	65,84	131,68	65,84
450	44,10	88,20	44,1
500	35,10	70,20	35,1
550	26,10	52,20	26,1
600	17,10	34,20	17,1
607,8	15,70	31,39	15,69
658,5	0,00	13,14	13,14
658,6	0,00	0,00	0,00

Zdroj: MPSVR SR; VP – vianočný príspevok

	2016			2017			2018			Rozdiel		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Miera rizika chudoby podľa pohlavia (65+)	5,7	4,3	6,5	6,9	4,9	8,3	6,4	5,2	7,1	-0,5	0,3	-1,2
Pretrvávajúca miera rizika chudoby (65+)	2,7	2,6	2,7	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Relatívny prepad mediánu príjmov v riziku chudoby (65+)	10,3	11,6(u)	9,8	9,6	9,3	9,7	7,4	3,6	8,6	-2,2	-5,7	-1,1
Miera materiálnej deprivácie (65+)	22,9	19,4	25,1	21,3	19,3	22,6	21,5	17,8	23,9	0,2	-1,5	1,3

Zdroj:Eurostat

Priemerná výška dôchodkov v súbehu v rokoch 2018 a 2019

Druh dôchodku	Priemerná výška dôchodku* v €	
	rok 2018	rok 2019
starobný vyplácaný v súbehu s vdovským (ženy)	487,8	505,4
starobný vyplácaný v súbehu s vdoveckým (muži)	573,5	593,9
predčasný starobný vyplácaný v súbehu s vdovským (ženy)	498,3	519,0
predčasný starobný vyplácaný v súbehu s vdoveckým (muži)	550,6	550,8
invalidný vyplácaný v súbehu s vdovským (ženy)	402,6	411,4
invalidný vyplácaný v súbehu s vdoveckým (muži)	427,1	435,1

Zdroj: Sociálna poisťovňa

*priemerná výška vypočítaná z úhrnnej sumy oboch vyplácaných dôchodkov

Úloha č. 15 – Pri prijímaní opatrení pracovnej a sociálnej politiky využívať dočasné vyrovnávacie opatrenia v zmysle ADZ - čiastočne splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

V súvislosti s podporou zásady rovnakého zaobchádzania ORRRP zorganizoval konferenciu „Vyrovnávacie opatrenia a ich implementácia v programovom období 2014 - 2020“ v spolupráci s Úradom vlády SR zameranú na oboznámenie s problematikou naplňovania horizontálnych princípov rovnosť mužov a žien a nediskriminácie v programovom období európskych štrukturálnych a investičných fondov 2014-2020.

Úloha č. 16 – Zohľadniť situáciu a postavenie rodinných opatrovateľov/iek a osôb, starajúcich sa o deti a závislých členov/ky rodiny pri všetkých sociálnych reformách a relevantných zákonoch - nesplnená

Úloha č.17 – Spracovať analýzu ekonomickej hodnoty neplatenej práce vo vzťahu k HDP ako podklad pre vytvorenie nástrojov pre rodovo vyváženú deľbu práce - čiastočne splnená

Inštitút finančnej politiky

Inštitút finančnej politiky (IFP) vydal v roku 2018 sprievodný komentár k správe Women Still Can't Have It All: Barriers to Higher Maternal Employment (Ženy stále nemajú všetky možnosti: bariéry k vyššej zamestnanosti matiek).

Podľa analýzy IFP s názvom Milovať a pracovať sa po skončení rodičovskej dovolenky alebo ešte počas nej sa zamestnávajú ženy s vyšším príjmom, vzdelaním a dlhšou praxou. Možnosť výchovy dieťaťa starými rodičmi tiež zvyšuje šance matiek na skorší vstup, alebo návrat na trh práce po pôrode. Osamelé matky a matky s viacpočetným pôrodom, dvojčiek či trojičiek, majú nižšiu šancu uplatniť sa na trhu práce. Zistenia vyplývajú z analýzy údajov žien, ktoré porodili posledné dieťa v období 2008 až 2011.

Komentár je dostupný na stránke IFP <https://www.finance.gov.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/komentare/8-milovat-pracovat-maj-2018.html>

Ciel': 2. Znížiť rozdiely v participácii žien a mužov v rozhodovacích pozíciách

konkrétne plnenie

Úloha č. 18 – Vytýčiť si ako dlhodobý cieľ politiky zvyšovanie zastúpenia žien a iniciovať celospoločenskú a odbornú diskusiu o zvýšení participácie žien v politike - čiastočne splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Prostredníctvom aktivít ORRRP bola monitorovaná a tematizovaná aj oblasť zastúpenia žien v politickom živote

Zastúpenie žien v rozhodovacích pozíciách na Slovensku je pomerne rôznorodé, pohybuje sa od takmer úplnej absencie žien (napr. banková rada Národnej banky Slovenska) až po ich prevažujúce zastúpenie (súdnictvo). Väčšina zákonodarných i výkonných riadiacich orgánov a inštitúcií je z hľadiska podielu žien veľmi vzdialená tretinovému zastúpeniu, ktoré odborná verejnosť označuje za kritickú minimálnu hranicu pre reálnu schopnosť ovplyvňovať rozhodovanie a takmer vo všetkých parametroch zaostávame za priemerom EÚ.

Politické zastúpenie žien dosiahlo v roku 2018 určitý prelom, keď po rekonštrukcii vlády v marci 2018 zasadlo do ministerských kresiel najviac žien v modernej histórii Slovenskej republiky; z 15 ministrov bolo 5 žien, čo predstavuje 33,3%. SR tak prvýkrát prekonal priemer EÚ a umiestnila sa na rovnakej úrovni s krajinami ako Fínsko či Holandsko, ktoré majú dlhú tradíciu v oblasti rovnosti medzi ženami a mužmi v politickej participácii. Najvyššiu úroveň zastúpenia žien má Španielsko na základe cielenej iniciatívy predsedu vlády, ako aj už tradične Švédsko a Francúzsko. Naopak, najmenej žien vo vláde má Litva a Maďarsko.

Ženy majú v porovnaní s mužmi vo väčšine vrcholných a ústredných orgánov štátnej správy menšinové zastúpenie. Výnimku tvorí oblasť justície. V súdnictve má zastúpenie žien vôbec osobitné charakteristiky, keďže zastúpenie žien v justícii približne 1,7-krát prevyšuje počet mužov sudcov. Na Najvyššom súde SR podiel sudkýň predstavuje takmer 60%, pričom predsedníčka aj podpredsedníčka sú ženy. Tretinové zastúpenie prekročili ženy ešte na Ústavnom súde SR: ich podiel tu v roku 2018 predstavoval 36,4 %. Na obidvoch súdoch pritom vykonávali predsednícku funkciu ženy, podobne aj predsedníčkou Súdnej rady SR je žena. Žena je aj v čele nezávislého orgánu SR pre ochranu základných práv a slobôd ako Verejná ochrankyňa práv, ako aj zástupkyňa SR pred Európskym súdom pre ľudské práva je žena.

Úloha č. 19 – Zavádzať dočasné vyrovnávacie opatrenia v súlade s ADZ a článkom 4 CEDAWu ako súčasť nutnej stratégie pre urýchlené dosiahnutie skutočnej rovnosti žien a mužov - čiastočne splnené

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Podmienky na plnenie úloh vyplývajúcich z predmetného dokumentu boli zabezpečené prostredníctvom dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín (dotačný systém v rámci rozpočtovej kapitoly Kultúra).

Dotačný program je efektívnym a dlhodobo fungujúcim finančným nástrojom na podporu sociálnej inklúzie, rovnosti príležitostí a nediskriminácie. Umožňuje napĺňať a rozvíjať kultúrne potreby osôb so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva. V rokoch 2014 – 2016 bolo v rámci dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín prerozdelených každoročne spolu 375 300 €. V roku 2017 bolo na podporu kultúry znevýhodnených skupín v rámci tohto dotačného programu vyčlenených 980 000 €, čo predstavuje nárast o 161, 12%. Prostredníctvom tohto dotačného programu sú podporované kultúrne aktivity osôb so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva, a to aj kultúrna aktivita týchto osôb a skupín zahŕňajúca **podporu rovnosti príležitostí, integrácie do spoločnosti, prevencie a eliminácie všetkých foriem násillia, diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a extrémizmu, podporu výchovy k tolerancii, posilnenia sociálnej a rodinnej súdržnosti a rozvoja medzikultúrneho dialógu**. Dotačný program slúži okrem podpory živej kultúry aj na podporu vydávania periodickej tlače, ktorá prispieva k vytváraniu rovnosti príležitostí v oblasti kultúrnej aktivity a prináša informácie o živote a kultúre osôb so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva a vydávanie neperiodickej tlače v oblasti pôvodnej, krásnej, odbornej a prekladovej literatúry, vydávanie elektronických nosičov a publikovanie webových stránok rozvíjajúcich kultúrnu aktivitu osôb so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Dotačný program je zameraný na podporu projektov, ktorých cieľovou skupinou sú znevýhodnené skupiny obyvateľstva – napríklad ľudia so zdravotným postihnutím (telesné, mentálne, zrakové, sluchové postihnutie vrátane ochrany duševného zdravia – v zmysle Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím); deti a mládež – najmä deti z detských domovov (od 1.1.2019 v zmysle novely zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov – centrum pre deti a rodiny)“, deti žijúce v marginalizovaných rómskych komunitách (ďalej len „MRK“), deti utečencov, detské obete násillia; **ženy (podpora projektov v oblasti kultúry prispievajúcich k implementácii rovnosti mužov a žien), napr. nediskriminácia žien po 45 roku života, osamelé matky, obete násillia, ženy žijúce v MRK, ženy ohrozené chudobou**; seniori, najmä seniori ohrození chudobou a podpora projektov v oblasti kultúry zameraných na podporu aktívneho starnutia; migranti (podpora projektov zameraných na podporu kultúrnej integrácie); ľudia ohrození chudobou a sociálnym vylúčením (napr. ľudia bez práce, ľudia bez domova, ľudia zo sociálne vylúčených spoločenstiev, obete obchodovania s ľuďmi).

Vzhľadom na prioritu v rámci dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín: *prevencia a eliminácia domáceho násillia; prevencia a eliminácia všetkých foriem násillia, diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a extrémizmu, výchova k tolerancii a rozvoj medzikultúrneho dialógu - predchádzanie predsudkov a stereotypov, posilňovanie vzťahov medzi znevýhodnenými skupinami a majoritou a vzťahov medzi znevýhodnenými skupinami obyvateľstva navzájom*) bolo v rokoch 2018 – 2019 podporených 18 projektov v celkovej sume 84 600 €. Išlo o projekty, do ktorých boli zapojené viaceré cieľové skupiny vrátane žien, ako aj majorita. Podporené boli napr. projekty: www.multikulti.sk,

Nadácia Milana Šimečku; Židovské príbehy 20. storočia, OZ Post Bellum; Dúhový Pride 2018, OZ Dúhový Pride; Dotyky s históriou, Gemersko-malohontské osvetové stredisko a pod.

Na pomoc mnohohodetným rodinám, osamelým rodičom, osobám vo výkone trestu alebo osobám drogovovo závislým boli v roku 2018 - 2019 realizované 4 projekty v sume 20 200 € v roku (v rámci priority: posilnenie rodinnej súdržnosti a priority: kultúra osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením (napr. klienti resocializačných zariadení, ľudia vracajúci sa z výkonu trestu, odchovanci detských domovov od 1.1.2019 v zmysle novely zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov mladí dospelí po odchode z detského domova a pod.).

Úloha č. 20 – Motivovať politické strany k prijímaniu cieľov na zvýšenie zastúpenia žien - nesplnené

Úlohy č. 21 a 22 - Vytvárať a implementovať programy zamerané na podporu podnikania žien, Podporovať sieťovanie podnikateľiek a spoluprácu so štátnou správou - splnené

Ministerstvo hospodárstva

V súvislosti s plnením operačného cieľa 2.2 Podporovať podnikanie žien vytváraním systémových opatrení vrátane zosúladienia rodinného a pracovného života Ministerstvo hospodárstva realizovalo programy a projekty Slovak Business Agency, ktoré podporujú (aj) podnikanie žien na Slovensku:

1. **Národné podnikateľské centrum pre Bratislavský samosprávny kraj** – vytvára podmienky pre uplatnenie nielen mladých ľudí, absolventov, ale aj generácie 40+ a príslušníkov marginalizovaných skupín obyvateľstva: napr. **ženy**, cudzí štátni príslušníci žijúci v SR, dlhodobo nezamestnaní a pod (akceleračný program (akceleračný program, inkubačný program, rastový program, stážový program, creative point)
2. **Národné podnikateľské centrum v regiónoch** - vytvára podmienky pre uplatnenie nielen mladých ľudí, absolventov, ale aj generácie 40+ a príslušníkov marginalizovaných skupín obyvateľstva: napr. **ženy**, cudzí štátni príslušníci žijúci v SR, dlhodobo nezamestnaní a pod. (akceleračný program, inkubačný program, rastový program, stážový program, creative point)
3. SBA má a realizuje aj ďalšie iniciatívy, ktoré podporujú marginalizované skupiny obyvateľstva, vrátane žien – nie ako hlavný cieľ projektu, resp. program či iniciatívy, ale so zachovaním a dôrazom na toto pravidlo.

V rámci podpory sieťovania podnikateľiek a spolupráce so štátnou správou Slovak Business Agency okrem vyššie uvedených informácií realizovalo súťaž **Podnikateľka Slovenska**. Preto vytvára pre podnikateľky podporné prostredie a v ňom aktivity, ktoré si nájdu svojho adresáta, či už to bude začínajúca podnikateľka, ktorá sa potrebuje zorientovať v legislatíve, napísať biznis plán alebo sa v inšpiratívnych stretnutiach s úspešnými podnikateľkami utvrdiť vo svojom rozhodnutí, či len jednoducho počuť, že to nebude ľutovať. Slovak Business Agency intenzívne podporuje vznik a

rozvoj nových podnikateľských subjektov, čím prispieva k vytvoreniu komunity podnikateliek zdieľajúcich rovnaké hodnoty v podnikaní. Prirodzeným vyústením je súťaž **Podnikateľka Slovenska**, ktorej 20. ročník SBA organizovala vo februári 2020.

Súťaž Podnikateľka Slovenska bola založená v roku 1999. Je súťažou všetkých podnikavých žien, ktoré sú inšpiráciou pre budúce podnikateľky a zároveň prostredníctvom nej sú oceňované už etablované podnikateľky, ktoré úspešne v podnikaní realizujú svoju víziu a súčasne majú zmysel pre spoločenskú zodpovednosť. Pozitívnu publicitou úspešných podnikateliek chce SBA upozorniť verejnosť na pozitívny prínos podnikania a predstaviť podnikateľské úspechy, ktorými je možné rozvíjať tradičné hodnoty v kombinácii s inováciami a tvoriť aj zisk. Okrem toho účasťou v súťaži podnikateľky získajú nielen morálne ocenenie, ale aj nové impulzy a inšpiráciu pre podnikanie a presvedčenie, že ich podnikanie má zmysel.

Úloha č. 23 – Na úrovni spoločností, prof. vzťahov a soc.partnerov postupne iniciovať samo-regulačné opatrenia na zvýšenie rodovej diverzity v riadiacich orgánoch so stanovenými cieľmi a obdobím - nesplnené

Úlohy č. 24 a 25 – Zrealizovať výskum o prekážkach, s ktorými sa ženy stretávajú pri kariérnom postupe, Realizovať osvetové a informačné aktivity k téme zastúpenia žien v rozhodovaní - splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

MPSVR v sledovanom období implementovalo projekt *“Podpora vyváženého zastúpenia žien a mužov vo vedúcich pozíciách v organizáciách verejnej a súkromnej sféry”* financovaný z dotačnej schémy Európskej komisie Progress. Projektom sa rozhodlo reagovať na existujúce nerovnosti v zastúpení oboch pohlaví na týchto pozíciách, ktoré pretrvávajú aj napriek tomu, že podiel žien absolventiek vysokých škôl je v súčasnosti vyšší ako 50%.

Cieľom projektu bola aktívna podpora vyváženejšieho zastúpenia žien a mužov vo vedení, a to prostredníctvom viacerých aktivít. Tieto mali upozorniť a zvýšiť citlivosť verejnosti a najmä zamestnávateľov na pretrvávajúce nerovnosti a poukázať na pozitívny vplyv vyrovnaného zastúpenia oboch pohlaví vo vedení, v neposlednom rade tiež motivovať ženy k sieťovaniu a zdieľaniu skúseností medzi sebou. V zmysle dosiahnutia uvedených cieľov ministerstvo podporilo výmenu skúseností zamestnávateľov a iných kľúčových aktérov.

V rámci projektu boli podporené a realizované ďalšie aktivity na podporu zvyšovania povedomia v oblasti, a to: kampaň Deň rovnosti v odmeňovaní so zameraním na tematizáciu vertikálnej segregácie; rozhovory s úspešnými ženami v médiách; semináre zamerané na diskusiu k odstraňovaniu bariér v participácii žien v rozhodovaní ako aj krátky tematický video dokument.

V rámci projektu IVPR zrealizoval relevantný výskum, kde identifikoval prekážky v zamestnávaní žien vo vedúcich a rozhodovacích pozíciách. Šlo o kvalitatívny výskum založený na zozbieraní dát prostredníctvom rozhovorov s mnohými respondentkami.

Cieľ: 3. Zlepšiť uplatňovanie rovnosti žien a mužov vo vzdelávaní, vede a výskume

konkrétne plnenie

Úloha č. 26 – Realizovať vzdelávacie programy k rodovej rovnosti v rámci celoživotného vzdelávania - čiastočne splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Úloha bola čiastočne splnená v rámci dotačnej schémy MPSVR SR zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti ministerstva v znení neskorších predpisov § 9a, kde boli podporené vzdelávacie aktivity mimovládnych organizácií.

Úloha č. 27 – Podporovať a motivovať VŠ pri akreditovaní študijných odborov a študijných programov zameraných na problematiku rodovej rovnosti - čiastočne splnená

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu

V oblasti školského vzdelávania, konkrétne v prostredí vysokoškolského vzdelávania zohralo a zohráva zásadnú úlohu Centrum rodových štúdií na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (ďalej Centrum). Centrum bolo založené v roku 2001 ako prvá inštitúcia na akademickej pôde v rámci SR zameraná na vzdelávacie a výskumné aktivity v odbore rodové štúdiá.

Jediný akreditovaný študijný program v bakalárskom stupni pod názvom „Rodové štúdiá a kultúra“ sa realizuje na Katedre anglistiky a amerikanistiky na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Úloha č. 28 – Zabezpečiť systémové vzdelávanie v oblasti ľudských práv žien a rodovej rovnosti pri príprave učiteľov a učiteľiek s cieľom eliminovať negatívne rodové stereotypy vo vzdelávaní - čiastočne splnená

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu

Z pohľadu komplexného zabezpečenia výchovy a vzdelávania k ľudským právam MŠVVaŠ SR poskytuje každoročne v tejto veci podklady do rezortného predpisu a to do pedagogicko-organizačných pokynov pre príslušný školský rok. Napríklad PEDAGOGICKO-ORGANIZAČNÉ POKYNY na školský rok 2019/2020: 1.5.4. Inkluzívne vzdelávanie – ľudské práva, práva detí, antidiskriminácia, národnostné menšiny, cudzinci, 1.5.4.1. Ľudské práva; 2.:Do ŠkVP zapracovať prierezové témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy,

predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu, rasizmu a nenávistných prejavov.

Úloha č. 29 – Analyzovať učebnice z hľadiska ľudsko-právnej a rodovej optiky a účinnejšie zohľadňovať tieto faktory pri tvorbe a schvaľovaní učebníc - čiastočne splnená

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu

Z pohľadu MŠVVaŠ SR sa úloha plní priebežne. MŠVVaŠ SR zabezpečuje proces posudzovania didaktických prostriedkov pre účely vydania schvaľovacej doložky alebo odporúčacej doložky. Každý didaktický prostriedok je posudzovaný recenzentmi a v závislosti od obsahového zamerania didaktického prostriedku, ŠPÚ alebo Štátnym inštitútom odborného vzdelávania, podľa kritérií zverejnených na webovom sídle príslušnej inštitúcie.

Medzi kritériami hodnotenia učebníc pre všeobecno-vzdelávacie predmety je kritérium dodržiavania spoločenskej korektnosti, v rámci ktorého sa hodnotí, či spracovanie učiva podporuje rozvoj hodnotového systému žiakov, a taktiež či spracovanie učiva v textovej a obrazovej časti z hľadiska zachovávania ľudských práv nediskriminuje a plne rešpektuje členov a členky spoločnosti. (<http://www.statpedu.sk/files/sk/publikacna-cinnost/kriteria-hodnotenie-kvality-ucebnic-nasej-stranke/kriteria-hodnotenie-ucebnic-vseobecnovzdelavacie-predmety1.pdf>)

Pri posudzovaní didaktických prostriedkov pre odborné predmety sa hodnotí aj splnenie kritéria „Do akej miery je zabezpečená v učebnici rovnosť pohlavia?“ (<https://siov.sk/vzdelavanie/ucebnice-a-ucebne-pomocky/kriteria-na-hodnotenie-ucebnic/>)

Ak posudzovaný didaktický prostriedok nespĺňa kritériá, nie je mu udelená a vydaná odporúčacia alebo schvaľovacia doložka.

Učebnice pre všeobecno-vzdelávacie predmety sa tvoria, analyzujú a schvaľujú podľa Štátneho vzdelávacieho programu a kritérií na hodnotenie učebníc pre všeobecno-vzdelávacie predmety, ktoré sú zverejnené na webovom sídle ŠPÚ. V kritériách na hodnotenie kvality učebníc pre všeobecno-vzdelávacie predmety je kritérium, ktorého znenie je nasledovné : „ Dodržiavanie spoločenskej korektnosti. Spracovanie učiva textovej a obrazovej časti z hľadiska zachovávania ľudských práv nediskriminuje a plne rešpektuje členov a členky spoločnosti.“ Toto kritérium vyjadruje hodnotu učebnice z hľadiska zachovania ľudských práv vo všetkých oblastiach tak, aby v textovej a obrazovej časti nediskriminovalo členov spoločnosti a vyhovuje z hľadiska citlivosti a rovnosti vo vzťahu k handicapovaným ľuďom, pohlaviu, rasám, národom a národnostiam alebo náboženstvu. Z uvedeného textu vyplýva, že formulácia korektnosti a zachovania ľudských práv v učebniciach je relevantnou podmienkou ich odporúčania na schválenie.

Úloha č. 30 – Propagovať odstraňovanie vertikálnej segregácie vo vzdelávaní, najmä prírodné a technické študijné odbory ako relevantné oblasti pre ženy - čiastočne splnená

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu

Z pohľadu MŠVVaŠ SR sa úloha plní priebežne. Výchova a vzdelávanie podľa § 3 školského zákona sú založené na rôznych princípoch, okrem iných aj na princípe rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivca a jeho spoluzodpovednosti za svoje vzdelávanie a zákazu všetkých foriem diskriminácie a obzvlášť segregácie.

Vzdelávanie žiakov v stredných odborných školách, konzervatóriách, športových školách a školách umeleckého priemyslu sa uskutočňuje podľa príslušných ŠVP, ktoré okrem iného bližšie vymedzujú informácie k možnosti štúdia v odboroch vzdelávania. Z hľadiska rovnosti medzi ženami a mužmi neobsahujú žiadne podmienky, ktoré by znevýhodňovali alebo vylučovali ženy zo štúdia ktorýchkoľvek, teda aj prírodovedných a technických študijných odborov. Všetky študijné a učebné odbory sú rovnako prístupné obom pohlaviam.

V rámci výziev a národných projektov OP Integrovaná infraštruktúra (ďalej len „OPII“), časť výskum a inovácie, v pôsobnosti MŠVVaŠ SR, sa povinne aplikuje podmienka poskytnutia príspevku, že projekt musí byť v súlade s horizontálnym princípom podpora rovnosti mužov a žien a nediskriminácia. Ako príklad možno uviesť veľký projekt ACCORD, ktorého realizácia prebieha od septembra 2019, v ktorom sú v rámci aktivít zvyšovanie atraktívnosti vzdelávacieho prostredia a spoločné výskumné programy realizované opatrenia, zamerané na vytvorenie priaznivých podmienok na vzdelávanie a výskum, ako aj dostupnosť súvisiaceho technologického vybavenia, pre všetky kategórie výskumníkov a študentov pôsobiach na Slovenskej technickej univerzite a Univerzite Komenského v Bratislave.

Sekcia vysokých škôl MŠVVaŠ SR doplnilo do výročnej správy informácie o pohlaví študentov a absolventov a pokračuje v ich zverejňovaní. Okrem toho niektoré fakulty participovali/participujú na projektoch, ako Aj ty v IT, ktoré boli zamerané práve na odstraňovanie psychologických bariér v prístupe dievčat k niektorým študijným odborom, najmä IT, <https://www.ajtyvit.sk/podujatia/spoznaj-it-facoolty/>.

Úloha č. 31 – Podpora, vyhľadávanie a propagovanie talentov v rodovo netradičných odvetviach - čiastočne splnená

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu

Úloha sa plní priebežne. Uvedenej problematike sa venujú národné projekty a dopytovo-orientované projekty. Plnenie s použitím prostriedkov z rozpočtovej kapitoly rezortu školstva sa uskutočňuje okrem iného aj podporou Súťaží detí materských škôl, žiakov a žiačok základných škôl, základných umeleckých škôl a stredných škôl, ktoré sú súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu škôl, nadväzujú na školskú výučbu, a vytvárajú osobitnú motiváciu na rozvíjanie nadania a talentu žiakov a žiačok na základe ich súťaživosti. Vyhlasovateľom súťaží celoštátneho charakteru, súťaží s medzinárodnou účasťou a medzinárodných súťaží je MŠVVaŠ SR spoločne s inými orgánmi štátnej správy, orgánmi samosprávy, občianskymi združeniami, cechmi alebo ďalšími právnickými osobami.

Úlohy č. 32 a 33 – Podporovať univerzity a výskumné organizácie, aby vo svojich organizáciách prijali a posilnili stratégie rovnosti, vrátane opatrení na zosúladienie rodinného a pracovného života, Podporovať zvýšenie zastúpenia žien v riadiacich funkciách a rozhodovacích pozíciách v inštitúciách vedy, výskumu a vysokoškolského vzdelávania - čiastočne splnené

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu uvádza, že sekcia štrukturálnych fondov EÚ, vo výzvach a vyzvaniach vyhlásených v rámci PO1 Vzdelávanie OP Ľudské zdroje (ďalej len „OP ĽZ“) sa povinne aplikuje podmienka poskytnutia príspevku, že projekt musí byť v súlade s horizontálnym princípom podpora rovnosti mužov a žien a nediskriminácia.

V súvislosti s tým sú žiadatelia upozorňovaní na to, aby pri tvorbe vzdelávacích programov ako aj v rámci vzdelávania cieľovej skupiny projektov dodržiavali princíp rovnosti mužov a žien a princíp nediskriminácie tak, aby nedochádzalo k znevýhodneniu podmienok pre akúkoľvek skupinu osôb, v súvislosti so zameraním výzvy je potrebné dodržať princíp rovnosti mužov a žien a princíp nediskriminácie napríklad aj pri výbere administratívnych a odborných kapacít zapojených do realizácie projektov, aby výber prebiehal na základe transparentných kvalifikačných podmienok, či dodržiavania horizontálneho princípu rovnosti mužov a žien a princípu nediskriminácie v rámci mzdového ohodnotenia, aby nedochádzalo k nerovnému odmeňovaniu za rovnakú prácu na základe pohlavia alebo príslušnosti k akejkoľvek znevýhodnenej skupine osôb.

Pri výbere osôb cieľovej skupiny a pri realizácii vzdelávacích aktivít cieľovej skupiny je potrebné, aby žiadateľ dbal na to, aby nedochádzalo k diskriminácii na základe pohlavia, rodu alebo príslušnosti k znevýhodnenej skupine. Zohľadnenie špecifických potrieb cieľových skupín a vytvorenie adekvátnych podmienok pre účasť na aktivitách (napr. v oblasti prístupnosti fyzického prostredia, informácií a komunikácie pre osoby so zdravotným postihnutím) je prioritou. Žiadateľ deklaruje splnenie podmienky súladu s horizontálnym princípom podpora rovnosti mužov a žien a nediskriminácia v žiadosti o nenávratný finančný príspevok stručným opisom relevantných aktivít. Uplatňovanie horizontálnych princípov sa overuje v procese výberu projektov, monitorovania a kontroly projektov.

Úlohy č. 34 a 36 – Pokračovať v monitorovaní rodovej rovnosti vydávaním ročenky Rodová rovnosť/Gender Equality 201X, Vymedziť hlavné a doplnkové indikátory rodovej rovnosti a spôsoby ich systematického sledovania, analytického vyhodnocovania a interpretácie - splnená a čiastočne splnená

Štatistický úrad, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Ročenka poskytuje komplexný prehľad štatistických informácií, ktoré charakterizujú postavenie žien a mužov v súčasnej spoločnosti. Obsah je doplnený medzinárodnými porovnaniami a grafickou prílohou. Súčasťou sú metodické vysvetlivky.

Bližšie informácie o vyhodnotení indikátorov :
https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/living/gender/metadata/!ut/p/z1/pZJNT8MwDIZ_Ut70e8csrGIQGEaZlsuqCdUCQYHxOnLeU4dxKRX6e2LHDljuzB2x9fha_y4Dm_TRKLI2Bstd9zgap54tC1scEeOI5Kzk4L4Eq9Akd_gO6EVf4x48hyFqe0cM61JgSokNTQKVc49j3QFatPALNftzYRu0zJB_88pTuZVK0p

[EuCvvlSiyUoDVEbl0KLp_c6lKUS6Jv940YI3OcTDRKD1h9AqDgo6T9Gbir_5t_j9f_r6fGOJxQWhNrh1R9z6J JGeYk4D8xY3_s1zhj1KH4AftloGA!/dz/d5/L2dJQSEvUUt3QS80TmxFL1o2X1ZMUDhCQjFBMDhITTEwS UZMUZFQRVQxNzQ1/](https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/living/gender/publications!/ut/p/z1/jZHLT sMwEEW_pV_g67y7nKaNY2SK7SRu8QZlhSJBYYH4ftloWyadnTXnzMsiiqult_F3eh9_pg_bDG_X2PxFoytDgdJqNpnCd0YGpylVKcVKAvoVOPsTdE9WadMlstFnNPknOtMCFaAaaBTqXAeBqAvVp8B7n7T2YT2maqP_mVO93VSdaZIALn6taI2Kw1QGZVDUzv4vUtTULr4m_PjnyA85jMDMr4PWH0GeKg_A0RvYulC8JdcKtG3PqkyGR88D9CtfwxJXTHqi3e4PK0Ftyg!/dz/d5/L2dJQSEvUUt3QS80TmxFL1o2X1ZMUDhCQjFBMDhITTEwSUZMUZFQRVQxN0Mx/)

Štatistiky rovnosti medzi ženami a mužmi sú prienikom do sveta žien a mužov v súčasnej spoločnosti, vypovedajúcim o ich postavení v rôznych oblastiach života. Sú štatistickou oblasťou, ktorá prechádza cez tradičné oblasti za účelom identifikácie, produkcie a diseminácie štatistík, ktoré odrážajú realitu života žien a mužov a politické aspekty rovnosti medzi ženami a mužmi. Nejde o sledovanie ukazovateľov cez biologický znak – pohlavie, ktorý je daný a nemenný. Štatistiky rovnosti medzi ženami a mužmi poukazujú najmä na sociálne rozdiely medzi mužmi a ženami. Rovnosť medzi ženami a mužmi má okrem morálnej a sociálnej dimenzie aj výrazné ekonomické opodstatnenie, je nevyhnutnou ekonomickou investíciou do budúcnosti a prispieva k ekonomickému rastu spoločnosti v mnohých smeroch.

Štatistický úrad SR sa zaoberá problematikou postavenia žien vo viacerých smeroch:

- vykonáva štatistické zisťovania s cieľom poznať a popísať faktory ovplyvňujúce postavenie žien v spoločnosti
- šíri relevantné štatistické informácie všetkými dostupnými formami v členení na ženy a mužov
- poskytuje spoľahlivé a porovnateľné štatistické údaje pre analýzy rovnosti medzi ženami a mužmi
- vykonáva publikačnú činnosť
- spolupracuje na medzinárodnom projekte OSN pri naplňaní databáz z oblasti štatistiky rovnosti medzi ženami a mužmi za SR
- aktívne spolupracuje a zúčastňuje sa činnosti Rady Vlády SR pre rodovú rovnosť
- v súvislosti s Národným akčným plánom plní úlohy v oblasti posilňovania aspektu rovnosti medzi ženami a mužmi v prierezových štatistikách

Link na publikácie za jednotlivé roky na :
https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/living/gender/publications!/ut/p/z1/jZHLT sMwEEW_pV_g67y7nKaNY2SK7SRu8QZlhSJBYYH4ftloWyadnTXnzMsiiqult_F3eh9_pg_bDG_X2PxFoytDgdJqNpnCd0YGpylVKcVKAvoVOPsTdE9WadMlstFnNPknOtMCFaAaaBTqXAeBqAvVp8B7n7T2YT2maqP_mVO93VSdaZIALn6taI2Kw1QGZVDUzv4vUtTULr4m_PjnyA85jMDMr4PWH0GeKg_A0RvYulC8JdcKtG3PqkyGR88D9CtfwxJXTHqi3e4PK0Ftyg!/dz/d5/L2dJQSEvUUt3QS80TmxFL1o2X1ZMUDhCQjFBMDhITTEwSUZMUZFQRVQxN0Mx/

Úloha č. 35 – Každoročne spracovať Súhrnnú správu o stave rodovej rovnosti na Slovensku - splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitosti každoročne predkladá Súhrnnú správu za aktuálny rok na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 337/2014 z 9. júla 2014.

Predkladané správy mapujú pokrok v politike a legislatíve v oblasti rovnosti žien a mužov. Prinášajú celý súbor indikátorov rodovej rovnosti a podrobnejšie sa venujú analýze postavenia žien a mužov v súkromnom a verejnom živote na základe jedinečnej publikácie Eurostatu resp. u nás Štatistického úradu.

Správy sa každý rok špecificky zameriavajú na určitú oblasť. Pomenúvajú jednak teoretické východiská a následky nerovností medzi ženami a mužmi, analyzujú dáta v danej oblasti a porovnávajú situáciu v SR s priemerom Európskej únie. Podľa správ je zrejmé, že rozdiely medzi ženami a mužmi a určité znevýhodnenie žien v pracovnom a verejnom živote pretrvávajú aj v súčasnosti, a to napriek zákonom, ktoré majú zabezpečovať rovnaké zaobchádzanie.

Súhrnné správy v monitorovanom období:

2015 rodový mzdový rozdiel

2016 rodový rozmer chudoby -správa predsedníctva SR v Rade EU

2017 násilie na ženách a domáce násilie

2018 rodová rovnosť a diverzita na trhu práce

ORRRP vypracovalo správy za aktuálny rok, predložilo do vnútorného pripomienkového konania, porady vedenia následne na výbor a do rady vlády, zaslalo na úrad vlády, na predloženie na rokovanie vlády, avšak správy za rok 2017 a 2018 úrad vlády nepredložil na rokovanie vlády.

Úloha č.37 – Zabezpečiť povinnosť rodovo členiť štatistické údaje, ktoré zverejňuje verejná správa na všetkých úrovniach - čiastočne splnené

Ministerstvo spravodlivosti

V Štatistickej ročenke MS SR, ktorá je zverejnená na webovom sídle MSSR, sú údaje členené podľa pohlavia v oblastiach: prehľad o počte odsúdených, prehľad o počte odsúdených vo vybraných kategóriách, prehľad o uložených trestoch, počet odsúdených recidivistov. V Štatistickej ročenke v kapitole II. je uvedená činnosť Zboru väzenskej a justičnej stráže, kde sú údaje tiež členené podľa pohlavia (napr. zloženie počtu odsúdených podľa stupňa stráženia, zloženie počtu odsúdených podľa veku, počet obvinených a odsúdených cudzincov na území SR).

Ministerstvo vnútra

V rámci rezortu ministerstva vnútra Policajný zbor štatisticky eviduje prípady násillia na ženách a domáceho násillia identifikované ako niektorý z trestných činov podľa osobitnej časti zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon (ďalej len „Trestný zákon“) v informačnom systéme Evidenčno-štatistický systém kriminality (EŠSK). V tomto systéme sú zhromažďované údaje o oznámeniach a podozrení zo spáchania trestných činov, údaje o trestných činoch, ich páchateloch a obetiach trestných činov. Pri obetiach v rámci EŠSK sú predmetom spracovávania informácií údaje o pohlaví, veku, sociálnom postavení a príbuzenskom vzťahu páchatela k obeti.

Štatisticky vyhodnocované a členené podľa pohlavia sú aj údaje týkajúce sa vykázania zo spoločného obydlija ako aj údaje o protiprávných konaniach kvalifikovaných ako priestupok, ktoré sú evidované v rámci systému Centrálnej evidencie správnych deliktov a priestupkov MV SR.

V roku 2019 Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity v spolupráci so Štatistickým úradom SR realizoval podľa jednotnej medzinárodnej metodiky EU SILC „Zisťovanie o príjmoch, o úrovni a zložení chudoby a sociálneho vylúčenia v celej EÚ“ zber špeciálneho zisťovania zameraný na zaznamenanie príjmovej situácie, úrovne chudoby a sociálneho vylúčenia MRK na Slovensku, s dôrazom na porovnateľnosť dát s bežným obyvateľstvom. Údaje sú dostupné online a je v nich možné sledovať i členené údaje podľa pohlavia.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

MPSR ako rezort uverejňuje štatistiky na pravidelnej báze vo forme agregovaných údajov, ktoré nemožno členiť podľa pohlavia. Na vybraných úrovniach je členenie údajov podľa pohlavia zabezpečené.

Ministerstvo obrany

V rezorte obrany je zverejňovanie štatistických údajov v kontexte úlohy č. 37 v pôsobnosti Personálneho úradu Ozbrojených síl Slovenskej republiky v Liptovskom Mikuláši, ktorý každoročne publikuje verejne dostupné štatistické údaje, vrátane ich členenia podľa pohlavia na svojom webovom portáli <http://www.personal.mil.sk>.

Ministerstvo dopravy a výstavby

MDV SR vo svojej vnútornej evidencii vedie počty zamestnancov podľa pohlavia. Štatistické údaje týkajúce sa zamestnancov a zamestnankýň MDV SR spracováva aj zverejňuje v členení podľa pohlavia.

Cieľ: 4. Posilniť autonómiu a telesnú integritu žien eliminovaním degradujúcich a násilných prejavov voči ženám

konkrétne plnenie

Úlohy č. 38 a 39 – Monitorovať médiá a reklamu z hľadiska sexizmu a degradujúcich obrazov žien a dievčat, Využívať regulačné a samoregulačné orgány na odstraňovanie neprijateľných prejavov diskriminácie a sexizmu v médiách a reklame v zmysle platnej legislatívy - splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

MPSVR SR od roku 2016 v rámci dotačnej schémy na podporu rovnosti medzi ženami a mužmi finančne podporuje aktivitu iniciatívy *Sexistický kix*, ktorú organizuje Aliancia žien – Cesta späť. Iniciatíva kriticky upozorňuje na sexistickú reklamu v domácom verejnom a mediálnom priestore.

Cieľom tejto iniciatívy je nielen „odmeniť“ zadávateľov reklám s najvyšším počtom hlasov verejnosti a odbornej poroty antiocenením *Sexistický kix* za tie reklamy, ktoré znevažujú a diskriminujú ľudí na základe príslušnosti k ženskému či mužskému rodu, ale aj povzbudzovať verejnosť ku kritickému, kompetentnému nazeraniu na rozpory medzi ženami a mužmi reklamného sveta a každodennej reality. Projekt *Sexistický kix* poukazuje na to, aké konkrétne typy sexistických prvkov reklama zneužíva a ako ich používaním prispieva k znevýhodňovaniu a diskriminácii žien a posilňovaniu nerovnosti medzi ženami a mužmi v spoločnosti.

Úloha č. 40 – Realizovať osvetové a informačné semináre a kampane o rodovej rovnosti vrátane osvety o používaní jazyka v zmysle odporúčaní výboru ministrov Rady Európy - čiastočne splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Úloha bola čiastočne splnená v rámci dotačnej schémy MPSVR SR zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti ministerstva v znení neskorších predpisov § 9a, kde boli podporené projekty a iniciatívy

Ministerstvo spravodlivosti

MS SR v rámci svojej dotačnej schémy zameranej na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie od roku 2016 financuje aj projekty zamerané na podporu rovnosti medzi ženami a mužmi, zvyšovanie povedomia verejnosti a rovnosti mužov a žien ako aj projekty zamerané na prevenciu a ochranu žien pred násilím.

V roku 2017 išlo o podporu Áno pre život - Domáce násilie ubližuje nám všetkým, Občan, demokracia a zodpovednosť – Posilňovanie odborných kapacít, šírenie dobrej praxe v antidiskriminačnom vzdelávaní a rozvíjanie medzisektorovej spolupráce pri ochrane a presadzovaní ľudských práv;

Možnosť voľby o.z. – Implementácia ľudskoprávných dohovorov do praxe; Záujmové združenie žien
Aspekt – Rodové aspekty rasizmu, xenofóbie a intolerancie v kontexte radikalizácie spoločnosti:
Antifašistická čítanka; OZ HANA - Zvýšenie kvality špecifickej pomoci ženám zažívajúcim násilie zo strany intímneho partnera ako nástroj pre dodržiavanie ľudských práv žien; Kruh bezpečia
Koordinovaná a účinná pomoc pre ohrozené skupiny žien.

V roku 2018 išlo napr. o podporu aktivít v rámci 16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách organizácie MyMamy (podpora výstavy na tému rovnosti medzi ženami a mužmi , podpora poradenstva ženám zažívajúcim partnerské násilie a Centrum Slničko s projektom Eliminácia druhotnej viktimizácie vzdelávaním, realizáciou inovatívnych postupov a aplikáciou zákona o obetiach trestných činov (aktivity zamerané aj na násilie na ženách).

V roku 2019 išlo o podporu projektu Poradne pre občianske a ľudské práva pre zlepšovanie rozhodovacej praxe súdov a správnych orgánov v prípadoch diskriminácie prostredníctvom využívania a rozvíjania metódy situačného testingu, posporu projektu OZ HANA – Ako vieme spoločne prispieť k ochrane ľudských práv žien, Možnosť voľby O.Z. – Spájame a posilňujeme kompetencie pre obhajobu ľudských práv, Fenestra – Od informácií k lepšej ochrane a podpore žien zažívajúcich násilie.

Ministerstvo kultúry

MK SR realizovalo neformálno-vzdelávacie a informačné aktivity k problematike rovnosti medzi ženami a mužmi prostredníctvom NOC - odborných seminárov a iných typov edukačných aktivít, ako aj rezortného periodika Sociálna prevencia.

NOC v sledovanom období realizovalo špecifické opatrenia zamerané na odstránenie nerovností medzi ženami a mužmi, ktoré sú súčasťou Akčného plánu v Slovenskej republike na roky 2014 – 2019. Svojou činnosťou sa podieľalo na plnení základných cieľov, deklarovaných v danom materiáli (ekonomická nezávislosť, rozhodovanie, vzdelávanie, dôstojnosť, inštitucionálny machizmus, medzinárodné vzťahy), vytváralo prostredie a podporovalo účinné mechanizmy, nástroje a metódy implementovania rovnosti medzi ženami a mužmi do všetkých oblastí spoločenského života. V súvislosti s plnením predmetnej úlohy usmerňovalo NOC subjekty v oblasti kultúry (predovšetkým regionálne osvetové a kultúrne centrá) a akcentovalo zvyšovanie informovanosti o problematike rovnosti medzi ženami a mužmi – odbúravania stereotypov v oblasti rovnosti medzi ženami a mužmi, akcentovanie tejto témy pri pôsobení na špecifické cieľové skupiny (ženy, marginalizované rómske komunity, sociálne znevýhodnené obyvateľstvo, seniori a pod.).

Témou periodika Sociálna prevencia v sledovanom období bola problematika súčasnej ženy a rodiny a nežiaducich sociálno-patologických javov, problematika reflektujúca otázky intolerancie a násilia najmä v rodinnom prostredí, témy týkajúce sa prevencie v oblasti náboženských siekt (zraniteľné skupiny žien), ale napr. aj problematika ochranných nástrojov obetí domáceho násilia vo svetle judikatúry ESĽP a slovenského práva, téma xenofóbie - strachu z migrantov/migrantiek, otázky medzikultúrneho dialógu, tolerancie, otázky spojené so šírením nenávistných, nepravdivých a manipulatívnych obsahov prostredníctvom digitálnych technológií. V rokoch 2018 –2019 boli v periodiku pertraktované aj súvisiace témy: Limity slovenskej právnej úpravy v ochrane dospelých,

starší ako obeť násillia, zneužívania, týrania, ochrana seniorov pred novodobými formami podvodov – občiansko-právne aspekty.

Dňa 28. 3. 2014 sa na pôde MK SR realizovalo vzdelávacie podujatie v oblasti rovnosti medzi ženami a mužmi pre 25 zamestnancov rezortu kultúry (téma: rovnosť medzi ženami a mužmi – základné pojmy a ich uplatňovanie s akcentom na tému násillia páchaného na ženách; školiteľka: Katarína Farkašová, Aliancia žien Slovenska).

Ministerstvo vnútra SR

MV SR plnilo ciele predmetného opatrenia najmä v rámci aktivít vychádzajúcich z Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násillia na ženách na roky 2014 – 2019, schváleného uznesením vlády SR č. 730 z 18.12. 2013, ktorého gestorom je MPSVR SR. V predmetnom dokumente plnil rezort vnútra úlohy definované vo viacerých realizačných oblastiach týkajúcich sa najmä legislatívy, vypracovania metodík a štandardov, vzdelávania, monitoringu (zberu dát) a primárnej prevencie vyhodnocované dvakrát ročne príslušným útvarom MV SR z pozície gestora problematiky násillia na ženách a domáceho násillia.

V oblasti metodík a štandardov na úseku domáceho násillia bola v mesiaci apríl 2019 na základe zhodnotenia aplikačnej praxe, vykonaná aktualizácia „Dotazníka na odhad rizika ohrozenia“, ktorý bol do policajnej praxe zavedený od 1. januára 2017 v rámci vykonávania služobných zákrokov v prípadoch domáceho násillia používajú dotazník na kvalifikovaný odhad rizika ohrozenia vo forme otázok kladených ohrozenej osobe, na základe ktorého následne prijímajú opatrenia potrebné na ochranu života a zdravia ohrozenej osoby.

Policajný zbor sa problematike násillia, resp. násillia na ženách a domáceho násillia venuje aj v oblasti vzdelávania. Problematika násillia bola rozpracovaná v jednotlivých učebných dokumentoch školských vzdelávacích programov stredných odborných škôl Policajného zboru a Akadémie Policajného zboru v Bratislave.

Rezort vnútra v rámci svojej služobnej činnosti priebežne spolupracuje s koordinačno-metodickým centrom pre násillie na ženách a domáce násillie (ďalej „KMC“). Spolupráca je zameraná najmä na aktivity v oblasti vzdelávania príslušníkov Policajného zboru a odbornú participáciu KMC na príprave edukačných materiálov v rámci projektu „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obeť a obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“, ktorý prebieha od roku 2018 do roku 2021.

V rámci uvedeného projektu sa zaviedol systém akreditovaného špecializovaného vzdelávania príslušníkov PZ na Akadémii Policajného zboru v Bratislave vo forme 5-dňového kurzu so zameraním na prácu s obzvlášť zraniteľnými obeťami. Vzdelávanie bolo zahájené začiatkom roka 2019 a v hodnotenom období ho absolvovalo 112 príslušníkov a príslušníčok PZ z celkového počtu 350.

V rezorte MV SR je realizovaný aj systém základnej odbornej prípravy príslušníkov PZ pre prácu s obzvlášť zraniteľnými obeťami zameraný na celoplošné prevzdelávanie vyšetrovateľov PZ a poverených príslušníkov PZ pre prácu s obeťami trestných činov vo forme akreditovaného kurzu na Akadémii Policajného zboru v Bratislave pod názvom „Obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov, vyšetrovanie a prístup k obeť“. Ku koncu roka 2019 bolo celkovo preškolených 2722 príslušníkov PZ.

Priebežne sa vykonávajú aj preventívne aktivity, ktorých cieľom je snaha o zvyšovanie informovanosti a právneho povedomia v oblasti problematiky násilia, ako i snaha o zníženie miery ohrozenia stať sa obeťou alebo páchatelom násilnej trestnej činnosti.

Ministerstvo spravodlivosti

Ministerstvo spravodlivosti SR v spolupráci s ostatnými relevantnými rezortmi pripravilo návrh zákona o ochrane a podpore obetí trestných činov, ktorý Národná rada SR schválila dňa 12.10.2017 a ktorý nadobudne účinnosť od 01.01.2018. Zákon zavádza do právneho poriadku základné pojmy ako obeť, obzvlášť zraniteľná obeť, či trestný čin domáceho násilia. Trestný čin domáceho násilia je o. i. aj trestný čin spáchaný násilím alebo hrozbou násilia manželovi, bývalom manželovi, druhovi, bývalom druhovi, rodičovi spoločného dieťaťa alebo inej osobe, ktorá s páchatelom žije alebo žila v spoločnej domácnosti. Obzvlášť zraniteľnou obeťou sú okrem iného aj obeť trestného činu domáceho násilia. Prijatím zákona o obetiach zároveň došlo k novelizácii Trestného zákona, konkrétne ustanovenia upravujúce osobitný motív (§ 140). Novelizáciou Trestného zákona sa do definície osobitného motívu podľa § 140 písm. e) dopĺňa ako dôvod nenávisti aj pohlavie.

Na jeho základe ministerstvo akredituje subjekty poskytujúce pomoc obetiam trestných činov a poskytuje im dotácie. K 31.12.2019 bolo akreditovaných 11 subjektov.

Úloha č. 41 – Zabezpečiť trvalú udržateľnosť Koordinačno-metodického centra pre násilie na ženách a domáce násilie - čiastočne splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách je zriadené v rámci Inštitútu pre výskum práce a rodiny, pričom svoje úlohy plní prierezovo cez všetky relevantné rezorty. Odbornú garanciu projektu má ORRRP Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Cieľom KMC je vytvoriť, implementovať a koordinovať komplexnú celoštátnu politiku pre oblasť prevencie a eliminácie násilia páchaného na ženách. V KMC pracuje expertný tím zodpovedný za odbornú koordináciu a supervíziu systémovej prevencie a intervencie na podporu obetí a poskytovania služieb v oblasti násilia páchaného na ženách a domáceho násilia. Projekt bol financovaný z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a spolufinancovaný zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

V súčasnosti je činnosť KMC a národnej linky podporená z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom OP Ľudské zdroje.

Úloha č. 42 – Posilniť monitorovanie a uplatňovanie ADZ z hľadiska postihovania a prevencie sexuálneho obťažovania - splnená

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

V roku 2019 bol priebežne vykonávaný monitoring prípadov sexuálneho obťažovania

a šikanovania žien na pracovisku, a to prostredníctvom podnetov podaných Stredisku a monitoringu médií. Správa z monitoringu je dostupná na webovej stránke Strediska (http://www.snslp.sk/CCMS/files/Monitoring_sexu%C3%A1lného_ob%C5%A5a%C5%BEovania_%C5%BEien_2018.pdf).

Úloha č. 43 – Realizovať osvetové a vzdelávacie aktivity na prevenciu sexuálneho obťažovania a sexuálneho násillia - splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

V rámci medzinárodnej kampane *16 dní aktivizmu proti násilliu páchanému na ženách*, ktorá sa koná pravidelne na celom svete, sa zapojené feministické a ľudskoprávne organizácie snažia upozorňovať na inštitucionálne násillie v podobe snáh o legislatívne obmedzovanie sexuálnych a reprodukčných práv žien. Medzinárodná kampaň prebieha každoročne od 25. novembra do 10. decembra s cieľom upozorniť na príčiny, okolnosti a dôsledky násillia a na jeho častý výskyt naprieč krajinami.

MPSVR SR v rámci dotačnej schémy finančne podporuje aktivity iniciatívy Sexistický kix, ktorú organizuje Aliancia žien – Cesta späť. Iniciatíva kriticky upozorňuje na sexistickú reklamu v domácom verejnom a mediálnom priestore. V roku 2019 bola táto aktivita podporená sumou – 6. 500 eur v roku 2018 sumou 4. 430 eur a v roku 2017 sumou 5. 000 eur.

Úloha č. 44 – Pri vypracovaní Programu starostlivosti o ženu a reprodukčné zdravie v SR spolupracovať s VRR a jeho pracovnou skupinou pre zdravie- nesplnená

Ministerstvo zdravotníctva požiadalo o odklad predloženia *Programu starostlivosti o ženu a reprodukčné zdravie*. Odklad bol udelený do dňa 29.10.2021.

Úloha č. 45 – Prijatť opatrenia na odstraňovanie sociálnych a ekonomických bariér k metódam a informáciám plánovaného rodičovstva pre marginalizované skupiny vrátane rómskych žien, v zmysle odporúčaní Komisie CEDAW - čiastočne splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MPSVR podporilo sociálne služby krízovej intervencie prostredníctvom národných projektov, a to:

- Národný projekt Terénna sociálna práca v obciach I. implementovaný v období 4 rokov (10/2015 – 09/2019) vo všetkých krajocho SR. Bol zameraný na pomoc osobám, ktoré žijú v riziku chudoby, sú ohrozené sociálnym vylúčením alebo sú sociálne vylúčené. Pomoc sa poskytovala formou priamej podpory týchto osôb, alebo zvyšovaním dostupnosti a kvality služieb, celkovej sociálnej infraštruktúry a ďalších nástrojov pomoci prostredníctvom preventívnych opatrení, vzdelávania, odbornej prípravy, výskumu, zdravotnej starostlivosti a pod.
- Národný projekt Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni, implementovaný v období 4 rokov (10/2015 – 09/2019) vo všetkých krajocho SR, ktorého

hlavným cieľom bolo podporiť rozvoj poskytovateľov vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni.

Jednou z odborných činností v rámci projektu boli preventívne aktivity zamerané na predchádzanie rizikového správaniu fyzickej osoby, rodiny alebo komunity a na predchádzanie rizikovým situáciám. Zamerané boli aj na prevenciu pred neplánovaným rodičovstvom, ochranou pred zdravotnými rizikami a informovanie o rodičovstve. Realizované boli takmer vo všetkých komunitných centrách.

Rezort práce, sociálnych vecí a rodiny SR aj v roku 2020 bude podporovať sociálne služby krízovej intervencie prostredníctvom nových národných projektov:

- NP Budovanie odborných kapacít na národnej úrovni - prostredníctvom ďalšieho budovania odborných kapacít vo vybraných oblastiach (vzdelávanie, metodická podpora, implementácia štandardov kvality, komunitná práca) zabezpečí dostupnosť kvalitných sociálnych služieb pre ich prijímateľov na celom území Slovenska.
- NP Podpora a zvyšovanie kvality terénnej sociálnej práce - hlavným cieľom je začlenenie ľudí vylúčených alebo ohrozených sociálnym vylúčením a chudobou do spoločnosti, reálne zlepšenie ich životnej situácie smerom k životu v dôstojných podmienkach a to prostredníctvom výkonu terénnej sociálnej práce a realizácie komplexných nadväzujúcich činností, umožňujúcich reálnu zmenu ich životných podmienok.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Prostredníctvom príspevkovej organizácie Zdravé regióny bol vytvorený priestor na realizáciu opatrení, ktorými sa zavádzajú dočasné vyrovnávacie opatrenia strednodobého a dlhodobého charakteru, zamerané na zlepšenie zdravotnej situácie sociálne vylúčených skupín. Hlavnými cieľmi organizácie je zníženie bariér v prístupe k zdravotnej starostlivosti (vrátane zvýšenia dostupnosti služieb zdravotnej starostlivosti a informovanosti obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít (ďalej „MRK“) v oblasti zdravotnej starostlivosti a prevencie), zvýšenie zdravotnej gramotnosti (vrátane zvýšenia miery povedomia v oblasti zdravotnej starostlivosti obyvateľov MRK), zlepšenie so zdravím súvisiaceho správania (predovšetkým zníženie rizikovosti životného štýlu). Jednou z hlavných a kľúčových činností v tejto oblasti je realizácia Národného projektu Zdravé komunity 2A. Vo výročnej správe Zdravých regiónov z roku 2018 je v rámci tohto projektu evidovaných 264 + 8 asistentov osvedy zdravia a 24 koordinátorov. Jadro práce spočíva predovšetkým v činnosti asistentov osvedy zdravia priamo v MRK prostredníctvom tzv. zdravotnej mediácie, špecifického druhu komunitnej práce zameranej na preklenovanie komunikačných bariér, šírenie zdravotnej osvedy a psychosociálnej podpore ľudí, ktorí žijú vo vylúčených lokalitách. V rámci zlepšovania prístupu k zdravotnej starostlivosti u rómskych žien na gynekologicko - pôrodných oddeleniach, Ministerstvo zdravotníctva SR zaviedlo prostredníctvom projektu Zdravé komunity 2A, pracovné pozície asistentov osvedy zdravia v nemocniciach.

Ministerstvo vnútra

V súvislosti s implementáciou dočasných vyrovnávajúcich opatrení pokračoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity v implementácii viacerých národných projektov, zameraných na zlepšenie životných podmienok obyvateľov z MRK:

- Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít II.,
- Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít – II. fáza
- Podpora vysporiadania právnych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít,
- Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít I., ktorý sa zameriava aj na prácu s rodinou.

V záujme podpory presadzovania rovnosti medzi ženami a mužmi a zmierňovania dôsledkov viacnásobného znevýhodnenia a diskriminácie, ktorým rómske ženy a dievčatá najmä z prostredia MRK dlhodobo čelia, je podporovaná prostredníctvom uvedených projektov aj zamestnanosť dlhodobo nezamestnaných, čím sa vytvára podpora ekonomickej nezávislosti žien.

Splnomocnenec ÚSVRK sa podieľal aj na novelizácii zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s účinnosťou od 1. januára 2021. Jedná sa o zavedenie povinnej predškolskej výchovy pre deti vo veku päť rokov, postupné rušenie tzv. nultých ročníkov. Cieľom novely je zvýšiť školskú spôsobilosť detí, ktoré nastúpia do základnej školy.

Úloha č.46 – Podporovať programy a sociálne služby zamerané na pomoc tehotným ženám v ťažkej životnej situácii, vrátane žien z marginalizovaných skupín, ako aj informovanosť o organizáciách poskytujúcich tieto služby - splnená

Ministerstvo kultúry

MK SR je ústredným orgánom štátnej správy vo veciach cirkví náboženských spoločností, ale cirkvi a náboženské spoločnosti neriadi ani metodicky neusmerňuje ich činnosť. Spolupracuje s nimi na princípoch partnerstva a nezasahovania do ich vnútorných záležitostí. Cirkvi a náboženské spoločnosti však vyvíjajú z vlastnej iniciatívy mnohorakú činnosť, výsledkom ktorej je aj napĺňanie základného poslania Akčného plánu. Hoci nie je možné zaviazat' cirkvi a náboženské spoločnosti k plneniu konkrétnych úloh Akčného plánu, ich príspevok k napĺňaniu predmetných zásad a princípov je nezanedbateľný. Trvalou úlohou rezortu kultúry by teda mala byť, v zmysle Akčného plánu, aj podpora aktivít cirkví a náboženských spoločností v tejto oblasti. Významnú úlohu v rámci pomoci ženám trpiacim chudobou a sociálnym vylúčením, ale aj inými formami násillia ako sú napr. domáce násillie a obchodovanie s ľuďmi zohráva Slovenská katolícka charita a tiež Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku, ktoré sa zaoberajú sociálnou prácou, zdravotníckou starostlivosťou, ako aj vzdelávacími a prevenčnými aktivitami pre rôzne sociálne skupiny a vzdelávaním v oblasti problematiky zraniteľných skupín.

Cieľ 5. Zabezpečiť prierezový a participatívny inštitucionálny mechanizmus na presadzovanie rovnosti žien a mužov

konkrétne plnenie

Úloha č.47 – Pravidelne monitorovať uplatňovanie rodovej rovnosti na úrovni ministerstiev (v zmysle vypracovanej a zverejnenej metodiky MPSVR SR) - čiastočne splnená

Ministerstvo obrany

Plnenie úlohy je zabezpečené prijatým Plánom rodovej rovnosti rezortu Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Monitorovanie uplatňovania rovnosti medzi ženami a mužmi v rezorte obrany sa realizuje empirickými výskumami medzi zamestnancami a profesionálnymi vojakmi a prostredníctvom analýz údajov z integrovaného informačného systému SAP.

Empirické výskumy sa zameriavajú na jednotlivé oblasti uplatňovania rovnosti medzi ženami a mužmi v ozbrojených silách a na výskyt diskriminácie na základe pohlavia vrátane sexuálneho obťažovania.

Ministerstvo obrany vypracovalo publikáciu Rodová rovnosť v ozbrojených silách, ktorá je sprístupnená na linku : <http://ak.aos.sk/e-zdroje/z-edicie-aos/111-z-edicie-aos-2017/340-rrvos.html>

V roku 2015 sa realizoval empirický výskum, ktorým sa zisťovali aktuálne informácie o uplatňovaní rovnosti medzi ženami a mužmi v rezorte obrany. Predmetom výskumu boli oblasti: záujem mužov a žien o zaradenie do jednotlivých vojenských profesií; názory na zastúpenie žien v rámci vojenských odborností; názory na rovnosť príležitostí; rodina a kariérny rast; záujem žien a mužov o účasť v operáciách medzinárodného krízového manažmentu; predstava o priebehu služobnej kariéry.

V rokoch 2014, 2016 a 2018 sa zrealizovali výskumy, ktoré boli zamerané na osobnú skúsenosť respondentov s diskrimináciou, so sexuálnym obťažovaním, mapovali sa tiež názory na nasadenie mužov a žien v operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

V rámci pravidelných analýz údajov z integrovaného informačného systému SAP sa zisťuje tendencia vývoja zastúpenia žien a mužov v horizontálnej a vertikálnej štruktúre rezortu obrany a Ozbrojených síl SR a porovnávanie platových podmienok zamestnancov a zamestnankýň Ministerstva obrany SR.

Získané informácie z monitorovania uplatňovania rovnosti medzi ženami a mužmi sa využívajú pri skvalitňovaní pracovných podmienok zamestnancov a zamestnankýň rezortu obrany a v rámci edukačného procesu Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši pri príprave budúceho dôstojníckeho zboru a v rámci kariérneho vzdelávania profesionálnych vojakov a vojačiek.

Ministerstvo kultúry

MK SR v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov vykonáva každoročne dlhodobé štátne štatistické zisťovanie v oblasti kultúry. Štatistické zisťovanie sa riadi programom štátnych štatistických zisťovaní, ktorý zostavuje Štatistický úrad Slovenskej republiky v súčinnosti s MK SR na obdobie troch rokov. Program štátnych štatistických zisťovaní sa vydáva vyhláškou. Spravodajskými jednotkami, t.j. osobami, od ktorých sa požaduje poskytnutie údajov pre štátne štatistické zisťovanie, sú štátne a verejnoprávne inštitúcie, samosprávne kraje, obce Slovenskej republiky, súkromné spoločnosti, mimovládne organizácie, cirkvi a náboženské spoločnosti, ako aj fyzické osoby pôsobiace v oblasti kultúry. Spravodajská jednotka je v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov povinná poskytnúť bezplatne, úplne, správne, pravdivo a v stanovených termínoch požadované údaje. Pri získavaní, spracúvaní, šírení a vyhodnocovaní štatistických informácií je MK SR povinné zachovávať nezávislosť a nestrannosť, dbať na efektívnosť nákladov, zachovávanie dôvery verejnosti a riadiť sa princípmi spoľahlivosti, objektivity, prehľadnosti, otvorenosti a ochrany dôverných štatistických údajov. Štátne štatistické zisťovanie za jednotlivé parciálne oblasti kultúry je realizované prostredníctvom šiestnástich štatistických výkazov KULT, ktoré spravodajská jednotka vyplňa každoročne prostredníctvom elektronického systému štatistického zisťovania MK SR. Podľa rozhodnutia ministra kultúry č. 7/2014 zo dňa 29. mája 2014 je koordináciou a zabezpečením všetkých úloh a povinností súvisiacich s výkonom štatistického zisťovania v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov poverené NOC so sídlom v Bratislave. V rámci dlhodobého štátneho štatistického zisťovania v oblasti kultúry je v jednotlivých štatistických výkazoch zavedené členenie údajov podľa pohlavia – v rámci časti výkazov, kde sa získavajú údaje o osobách zabezpečujúcich služby v jednotlivých oblastiach kultúry - ide o členené údaje podľa pohlavia v oblasti vzdelania a odmeňovania.

MK SR pravidelne sleduje štatistické údaje v rezorte kultúry z hľadiska zisťovania počtu zamestnancov a odmeňovania zamestnancov podľa jednotlivých platových tried a pracovných pozícií/radiaciach, odborných, administratívnych a s prevahou fyzickej a manuálnej práce v členení na mužov a ženy. Od januára 2012 sú v rámci MK SR štatistiky spracovávané elektronicky a rešpektujú členenie podľa pohlavia v oblasti mzdových rozdielov. Na základe podkladov z osobného úradu MK SR boli v roku 2017 ženy vo vedúcich funkciách na MK SR zastúpené 65 %. Do výpočtu boli zahrnuté aj verejné funkcie t. j. minister kultúry, dvaja štátni tajomníci a generálna tajomníčka služobného úradu na MK SR.

Štatút Ministerstva kultúry Slovenskej republiky deklaruje v článku 5 – Zásady činnosti a riadenia ministerstva, odsek (6) princíp rovnosti medzi ženami a mužmi nasledovne: „Ministerstvo uplatňuje pri svojej činnosti zásady rovnakého zaobchádzania, rovnosti medzi ženami a mužmi a rovnosti príležitostí a v súlade s tým zabezpečuje plnenie úloh ministerstva ako ústredného orgánu štátnej správy Slovenskej republiky vyplývajúce z uznesení vlády Slovenskej republiky“.

Organizačným útvarom pre predmetnú problematiku je aktuálne odbor nehmotného kultúrneho dedičstva a kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva (kde je aktuálne 1 zamestnankyňa určená na výkon agendy rovnosti medzi ženami a mužmi – participácia na práci výboru pre rodovú rovnosť a monitoring úloh vyplývajúcich z Akčného plánu.

Ministerstvo financií

Rezort uplatňuje rovnaký prístup aj v oblasti profesionálneho rastu a prístupu k odbornému vzdelávaniu a taktiež umožňuje účasť na internom vzdelávaní počas materskej resp. rodičovskej dovolenky.

Úloha č. 48 – Podporovať vypracovanie samostatných akčných plánov a metodických príručiek pre uplatňovanie rodového hľadiska na úrovni samosprávy resp. zabezpečiť využívanie tých, čo už existujú - nesplnená

Úloha č. 49 – Pilotne overiť a následne podporovať implementáciu rodovo spravodlivého prerozdelenia verejných zdrojov, tzv. gender budgeting - Diskusia ku gender budgetingu na národnej úrovni začala v roku 2019, pre nadchádzajúce roky sa predpokladalo jej prehĺbenie a vypracovanie resp. aktualizácia metodík - nesplnená

Úloha č. 50 – Vypracovať exaktnejšiu metodológiu analýzy rodových dopadov resp. vplyvu na rodovú rovnosť ako súčasť doložky vplyvov legislatívy. nesplnená

Úloha č. 51 – Zabezpečiť plynulé fungovanie verejných inštitúcií na ochranu ľudských práv aj z hľadiska požiadaviek a potrieb rodovej rovnosti a ľudských práv žien - splnená

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Verejná ochrankyňa práv, Centrum právnej pomoci

Verejné inštitúcie na ochranu ľudských práv aj z hľadiska požiadaviek a potrieb rovnosti žien a mužov.
– Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Verejná ochrankyňa práv a Centrum právnej pomoci plynule fungujú.

Úlohy č. 52 a 53 – Efektívne využívať európske štrukturálne a investičné fondy na presadzovanie rodovej rovnosti uplatňovaním horizontálneho princípu rovnosť mužov a žien, ako aj cieľovými špecifickými opatreniami; Zabezpečiť vzdelávanie verejnej správy v oblasti rodovej rovnosti najmä využitím akreditovaných kurzov, s osobitným dôrazom na subjekty zapojené do implementácie EŠIF - splnená a čiastočne splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Horizontálne princípy nediskriminácia, rovnosť mužov a žien v programovom období 2014 – 2020

Dôležitú úlohu pre posilnenie agendy rovnosti medzi ženami a mužmi zohráva povinnosť uplatňovania tzv. ex-ante podmienok „rovnosť medzi ženami a mužmi“ a „nediskriminácia“, ktoré podmieňujú čerpanie európskych štrukturálnych fondov (ďalej „EŠIF“) pre členské štáty vytvorením adekvátneho inštitucionálneho mechanizmu pre uplatňovanie rovnosti medzi ženami a mužmi a

vzdelávania hlavných aktérov. Odstraňovanie rozdielov medzi ženami a mužmi najmä so zameraním na trh práce a vzdelávanie je integrálnou súčasťou operačného programu Ľudské zdroje.

Vzdelávanie a odborná príprava subjektov zapojených do implementácie EŠIF vychádzajú aj zo Stratégie vzdelávania, ktorej účelom je zabezpečenie kontinuálneho systému vzdelávania administratívnych kapacít zapojených do riadiacich orgánov s cieľom priblíženia a porozumenia problematiky princípov rovnosti medzi ženami a mužmi a rovnosti príležitostí a ich uplatnenia do celkového procesu od plánovania a prípravy výziev, projektov, ich hodnotenia, riadenia, implementácie až po hodnotenie a publicitu.

Vzdelávanie o základných princípoch a pojmoch je zabezpečené prostredníctvom centrálného koordinačného orgánu v rámci centrálného vzdelávania administratívnych kapacít k Systému riadenia EŠIF. Základný modul v trvaní 1,5 h obsahuje základné informácie. Odborným garantom tohto vzdelávania je Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako gestor horizontálnych princípov rovnosť mužov a žien a nediskriminácia (ďalej „Gestor HP RMŽ a ND“).

Ďalším stupňom je špecifické prezenčné vzdelávanie zamerané na konkrétne oblasti uplatňovania horizontálnych princípov v jednotlivých operačných programoch. Cieľom tohto školenia je priblíženie problematiky nediskriminácie, rovnosti medzi ženami a mužmi, zdravotného postihnutia a horizontálnych princípov a predvedenie praktického postupu, ako sledovať princípy nediskriminácie a rovnosti medzi ženami a mužmi v programoch a projektoch a ako ich zahrnúť do celkového procesu od plánovania výzvy cez prípravu projektov, ich hodnotenia, riadenia a implementácie až po hodnotenie a propagáciu. Tento trvá 2 dni.

Ministerstvo kultúry

MK SR uplatňovalo zásadu rovnosti medzi ženami a mužmi prostredníctvom princípu rovnosti príležitostí v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti, prioritná os 2 (ďalej len „OPIS PO2“). Jednou zo štyroch horizontálnych priorít programového obdobia 2007 – 2013 bola horizontálna priorita „Rovnosť príležitostí“, ktorej cieľom bolo zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých a predchádzanie všetkým formám diskriminácie. Pre OPIS PO2 boli platné nasledujúce ukazovatele: počet zavedených elektronických služieb pre osoby so zdravotným postihnutím a ďalšie znevýhodnené skupiny; počet žien využívajúcich výsledky projektu; počet mužov využívajúcich výsledky projektu; počet znevýhodnených osôb využívajúcich výsledky projektu; počet vytvorených pracovných miest obsadených mužmi; počet vytvorených pracovných miest obsadených ženami. Projekty OPIS PO2 sú aktuálne vo fáze udržateľnosti, ktorá končí v roku 2021 a sú monitorované pravidelne každých 12 mesiacov po dobu 5 rokov prostredníctvom následných monitorovacích správ, v ktorých sa formou administratívnej kontroly overí dodržiavanie, resp. splnenie hore uvedených merateľných ukazovateľov (pri tých projektoch, ktoré mali nastavené tieto ukazovatele pred samotnou realizáciou projektu).

MK SR implementuje v zmysle uznesenia vlády SR č. 232 zo dňa 14. mája 2014 časť Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 - 2020. Aktivity, ktoré budú prijímatelia schválených projektov realizovať budú financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (v zmysle Systému implementácie horizontálnych princípov nie je rovnosť mužov a žien a nediskriminácia primárnym

zdrojom pre zabezpečenie cieľa horizontálneho princípu –rovnosť medzi ženami a mužmi, tak ako je to v prípade Európskeho sociálneho fondu). Napriek uvedenému, žiadatelia o nenávratný finančný príspevok majú pri príprave žiadosti možnosť deklarovať, že projekt je v súlade s princípom podpory rovnosti mužov a žien a nediskriminácie. Proces monitorovania plnenia horizontálnych princípov bude na projektovej úrovni sledovaný prostredníctvom monitorovacích správ. MK SR aktuálne ukončuje proces uzatvárania zmlúv s úspešnými žiadateľmi. Aktuálne teda MK SR ešte nemá k dispozícii relevantné výstupy o uplatňovaní zmieňovaného princípu.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

V rámci programov cezhraničnej spolupráce nie sú k dispozícii žiadne dáta na preskúmanie avšak ak vychádzame z predložených žiadostí o nenávratný finančný príspevok, jednotlivé pracovné pozície v projektoch sú unifikované a sadzby sú rovnaké pre mužov aj ženy a takto je rovnosť zabezpečená. Všetky žiadosti o NFP predložené v rámci programov spolupráce deklarujú, že uplatňujú princíp rovnosti medzi ženami a mužmi.

V prípade projektov cezhraničnej spolupráce **Interreg V-A PL-SK** máme hodnotiace kritérium „*Realizácia projektu prispieva k realizácii politiky rovnosti medzi mužmi a ženami*“ a podobne aj Príručka pre prijímateľa zaväzuje prijímateľov pri implementácii projektov k dodržiavaniu rovnakých šancí ako aj rovnosti medzi ženami a mužmi a nediskriminácie.

Každý projekt v rámci programu cezhraničnej spolupráce **Interreg V-A SK-HU** musí zabezpečovať rovnosť príležitostí medzi mužmi a ženami. Projekty majú zabezpečiť lepší prístup žien k zamestnanosti, podporiť ženy podnikateľky a projekty majú zabezpečiť rovnosť pri odmeňovaní, kde ženy nesmú byť diskriminované.

V rámci programu cezhraničnej spolupráce **Interreg V-A SK-CZ** popis aktivít zameraných na dodržiavanie rovnosti mužov a žien a nediskriminácie uvádza žiadateľ priamo v ŽoNFP. V príručke pre žiadateľa je stanovené, že žiadateľ je povinný zabezpečiť, aby nedošlo k porušeniu HP RMŽ a ND. Je potrebné upozorniť osobitne na to, aby pri aktivitách projektu a jeho manažmente nedochádzalo k podporeniu, resp. ignorácii horizontálnej alebo vertikálnej segregácie na základe pohlavia a aby pri vzdelávacích aktivitách boli zabezpečené také podmienky, ktoré nebudú znevýhodňovať žiadnu z cieľových, znevýhodnených skupín obyvateľstva a obsah vzdelávania neobsahoval žiadne informácie, ktoré by akýmkoľvek spôsobom podporovali diskrimináciu, nerovnosť mužov a žien. Žiadateľ deklaruje súlad projektu s cieľmi HP RMŽ a ND prostredníctvom výberu oprávnených typov aktivít vo formulári žiadosti o NFP, v rámci ktorého sa automaticky vygeneruje text v znení „Projekt je v súlade s princípmi rovnosti mužov a žien a nediskriminácie“. Subjekt vykonávajúci úlohy kontroly overí splnenie tejto podmienky poskytnutia príspevku prostredníctvom overenia znenia textu vo vzťahu k HP RMŽ a ND vo formulári žiadosti o NFP. Žiadateľ rovnako v rámci formulára žiadosti o NFP v čestnom vyhlásení potvrdzuje súlad s horizontálnymi princípmi.

Jedným z kľúčových nástrojov pre zabezpečenie súladu vybraných operácií programu cezhraničnej spolupráce **Interreg V-A SK-AT** s horizontálnymi princípmi je nediskriminácia a rovnosť medzi mužmi a ženami, ktorej je venovaná komplexná časť hodnotenia v rámci hodnotenia kvality operácií a to v nasledujúcich fázach implementácie ako je Výber projektu – rovnosť medzi ženami a mužmi znamená zabezpečenie skutočného uplatňovania princípu rovnakého prístupu, Rodové rozpočtovanie posúva

uvedený prístup ešte o krok ďalej - aby sa zabezpečilo spravodlivé rozdelenie finančných zdrojov EÚ na ženy aj mužov, sledujú sa výdavky vynaložené na ženy a mužov a aj typ financovaných opatrení, Vykonávanie a implementácia projektu a Monitorovanie. Na meranie pokroku dosiahnutého pri podpore rovnosti žien a mužov a nediskriminácie treba pri plánovaní monitorovania a hodnotenia vziať do úvahy účasť žien a mužov a skupín, ktoré by mohli byť diskriminované. Súčasťou monitorovania je napríklad - zisťovanie, koľko žien a koľko mužov má prospech z financovania, výpočet výšky finančnej podpory a na aké opatrenia dostávajú finančné prostriedky ženy a na aké muži (v členení podľa typov opatrení). Popis aktivít zameraných na dodržiavanie rovnosti mužov a žien a nediskriminácie uvádza žiadateľ priamo v ŽoNFP.

Bez členenia ukazovateľov sa nebude dať neskôr vyhodnotiť, či boli finančné prostriedky rozdelené rovným dielom, preto napr. do hodnotiacich hárkov ŽoNFP sú zaradené opatrenia zamerané na monitorovanie a hodnotenie rovnosti medzi ženami a mužmi a nediskriminácie.

V praxi sa pri každom projekte v rámci hodnotenia a výberového konania overí, či projekt zodpovedá princípu rovnosti príležitostí a nediskriminácie definovanej v zákonoch EÚ a zákonoch na úrovni členského štátu. Na zefektívnenie implementácie princípov absolvuje hodnotiteľ špeciálne školenie zamerané na túto tematiku. Dodržiavanie princípu rovnosti príležitostí a nediskriminácie bude jedným z hodnotiacich kritérií.

Úloha č. 54 – Efektívne využívať VRR a jeho pracovné skupiny pre participatívnu tvorbu verejných politík a programov v oblasti rodovej rovnosti - splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Pravidelné stretnutia členov a členiek Výboru rodovej rovnosti (2x v priebehu roka) k aktuálnym témam

Úloha č. 55 – Zapájať expertov/ky z MVO do hodnotiacich procesov k uplatňovaniu horizontálneho princípu rovnosti mužov a žien v EŠIF - splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

MPSVR zapája expertov/ky z MVO do hodnotiacich procesov k uplatňovaniu horizontálneho princípu rovnosti mužov a žien v EŠIF

Úloha č. 56 - Navrhnuť novelizáciu antidiskriminačného zákona z pohľadu požiadaviek rodovej rovnosti a ďalších súvisiacich právnych predpisov - splnená

Ministerstvo spravodlivosti

Ministerstvo spravodlivosti SR má z Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie na roky 2016-2019 stanovenú úlohu analyzovať potrebu novelizácie antidiskriminačného zákona. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, ktoré je spolupracujúcim subjektom na tejto úlohe predložilo ministerstvu v roku 2017 publikáciu Medzery antidiskriminačného zákona: Analýza potreby novelizácie antidiskriminačného zákona a súvisiacich predpisov. Ministerstvo naďalej zbiera návrhy odbornej verejnosti vo vzťahu k antidiskriminačnému zákonu a zúčastňuje sa na odborných

diskusiiach k tejto téme. Vzhľadom na vysokú citlivosť tohto zákona a na základe dohody s rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny, nedošlo v sledovanom období k tvorbe návrhu na novelizáciu ADZ.

http://www.snslp.sk/CCMS/files/1Medzery_antidiskriminacneho_zakona.pdf

Úloha č.57 - Podporovať zvyšovanie kvality rozhodovania súdov vo veciach týkajúcich sa diskriminácie a ľudských práv žien (vrátane násilia na ženách) ponukou vzdelávania a scitlivovania - splnená

Ministerstvo spravodlivosti

Ministerstvo spravodlivosti SR zorganizovalo v spolupráci s Inštitútom pre výskum práce a rodiny, konkrétne Koordinačno-metodickým centrom vzdelávacie podujatie v dňoch 17. – 18. októbra 2017. Názov seminára je „Vybrané aspekty posudzovania v prípadoch násilia na ženách a domáceho násilia“.

V roku 2019 v rámci svojej dotačnej schémy podporilo MS SR projekt organizácie Občan, demokracia a zodpovednosť zameraný na odborné posilnenie právnických profesií pri aplikácii ADZ a pri poradenstve diskriminovaným osobám, zastupovaní pred súdmi a príprave súdnych rozhodnutí (dotácia 8000 EUR)

Justičná akadémia v sledovanom období realizovala viacero vzdelávacích podujatí, ktorých súčasťou bolo vzdelávanie v oblasti ľudských práv žien alebo násilia na ženách pre účastníkov z prostredia justície (vrátane sudcov a sudkýň, prokurátorov a prokurátoriek a súdnych úradníkov a úradníčok).

V roku 2017 bol realizovaný ľudskoprávny seminár Kultúrna diverzita v justičnej praxi.

V rámci scitlivovania zamestnancov justície v oblasti psychológie výsluchu dospelých, vrátane komunikácie s osobami s duševnou poruchou, bolo v rámci troch podujatí vyškolených 66 ľudí.

V roku 2018 išlo o vzdelávanie okrem iného na tému základných zásad ochrany a podpory obetí so zameraním na obzvlášť zraniteľnú obeť, vrátane obetí domáceho násilia. Vyškolených bolo 72 účastníkov.

3-dňový seminár zameraný na ľudské práva, ktorého súčasťou bol blok: Rovnosť a nediskriminácia ako základný princíp ľudských práv, pre 14 účastníkov a účastníčok.

V roku 2019 bol opätovne realizovaný seminár, ktorého súčasťou bola podpora obzvlášť zraniteľných obetí, ako aj judikatúra ESLP pre 41 účastníkov.

Cieľ: 6. Uplatňovanie rodového hľadiska v medzinárodnej spolupráci

konkrétne plnenie

Úlohy č. 58 a 59 – Aktívne participovať v aktivitách EIGE, EK a iných orgánov a inštitúciách EÚ, Aktívne participovať v aktivitách EIGE, EK a iných orgánov a inštitúciách EÚ - splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Slovenská republika sa v roku 2019 opätovne stala členom Správnej rady EIGE so sídlom vo Vilniuse (ďalej „EIGE“), a to na úrovni podpredsedníčky Správnej rady, reprezentovanej riaditeľkou Oľgou Pietruchovou.

Slovenská republika počas svojho predsedníctva v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) v roku 2019 aktívne presadzovala posilnenie žien v spoločnosti. Rovnoprávnosť mužov a žien je kľúčová pre dosiahnutie efektívnosti vo všetkých troch dimenziách OBSE (politicko-vojenskej, ekonomicko-environmentálnej a ľudskej) a tiež dôležitá pre budovanie udržateľného mieru, na dosiahnutie hospodárskej prosperity a presadzovanie ľudských práv a demokracie. Slovenské predsedníctvo v OBSE aktívne spolupracovalo aj s ďalšími medzinárodnými organizáciami (OSN, EÚ, RE) a občianskou spoločnosťou.

Slovenská republika sa pravidelne účastní aj Zasadnutia Komisie pre postavenie žien OSN, ktoré sa koná každoročne v New Yorku, kde má tak má možnosť prezentovať vlastný pokrok v oblasti, zúčastňovať sa workshopov a diskusií k odborným témam všetkých relevantných aktérov o aktuálnych potrebách a dobrej praxi v jednotlivých oblastiach.

Zamestnankyne a zamestnanci MPSVR SR sú členmi pracovných skupín a poradných výborov EÚ, Rady Európy či OSN, ktoré predstavujú platformu pre odborné diskusie k relevantným a aktuálnym témam v oblasti rovnosti medzi ženami a mužmi ako aj priestor pre zdieľanie dobrých praxí.

Úloha č. 60 – Využívať medzinárodné projekty v rodovej rovnosti na prenos dobrej praxe zo zahraničia - splnená

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Využívanie medzinárodných projektov na prenos dobrej praxe zo zahraničia sa uskutočňuje v rámci projektu KMC, nakoľko je tam nadviazaná intenzívna výmena dobrej praxe s Nórskom a Radou Európy. Zriadením KMC napĺňa Slovenská republika požiadavku Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu, čl. 10: „*Zmluvné strany ustanovia alebo zriadia na národnej úrovni, jeden alebo viac oficiálnych orgánov zodpovedných za koordináciu, implementáciu, dohľad, vyhodnocovanie politiky a opatrení pre predchádzanie všetkým formám násilia a boj proti nemu, ktoré pokrýva tento dohovor.*“

V spolupráci s Radou Európy sa v oblasti vzdelávania polície, prokuratúry a súdov sa uskutočnila tzv. „Fact finding mission“, na základe ktorej bol vypracovaný Manuál tréningu pre trénerov pre políciu, prokuratúru a súdy. Manuál sa využíva na tréningoch pre potenciálnych nových trénerov a trénerky z radov policajného zboru, pedagogického zboru Policajnej akadémie, ako aj advokátov a advokátok poskytujúcich poradenstvo obetiam násilia na ženách. V spolupráci s expertkami Rady Európy zorganizovalo KMC trénerský tréning vychádzajúci zo spomínaného manuálu.

KMC tiež úzko spolupracovalo s Nórsnym centrom pre výskum násilia a traumatického stresu na príprave a realizácii kvalitatívneho výskumu Vzťah matka – dieťa v kontexte partnerského násilia páchaného na ženách a dvoch reprezentatívnych výskumov Prevalencia a charakter sexuálneho násilia páchaného na ženách a Prevalencia a charakter domáceho násilia a násilia v partnerskom vzťahu. V rámci výmeny poznatkov a skúseností nórskej polície s políciou v SR bola kľúčovou prednášateľkou nórska vyšetrovateľka – špecialistka na prípady násilia na deťoch a domáceho násilia.

Vránci dotačnej schémy EK prebehla realizácia predsedníckej tematickej konferencie „Zosúladovanie pracovného a rodinného života v meniacej sa spoločnosti“ realizovaný z grantovej schémy PROGRESS

V dňoch 20. -21. Septembra 2016 sa v Bratislave uskutočnila tematická predsednícka konferencia na tému „Zosúladenie pracovného a rodinného života v meniacej sa spoločnosti“, v rámci ktorej členské štáty, medzinárodné expertky a experti a politickí predstavitelia a predstaviiteľky naprieč EÚ diskutovali, hľadali riešenia a zdieľali príklady dobrej praxe. Príklady praxe prepojenia pracovného a rodinného života poukázali na viaceré inovatívne riešenia a existujúce možnosti posilnenia rovnosti medzi ženami a mužmi.

Semináre Európskej komisie k zlepšeniu transferu dobrej praxe v oblasti podpory rovnosti medzi ženami a mužmi medzi členskými štátmi EÚ (Mutual learning Programme)

Pravidelné semináre organizuje Európska komisia v rámci programu Mutual Learning Programme (MLP) zameraného na efektívny transfer dobrej praxe v oblasti podpory rovnosti medzi ženami a mužmi medzi členskými štátmi EÚ, a to pre členky a členov Skupiny na vysokej úrovni pre presadzovanie rodového hľadiska (HLG Group on Gender Mainstreaming) a odborníkov a odborníčky na vybrané oblasti. Cieľom sú prezentácie domácich politík za jednotlivé členské štáty (a teda aj SR), následná diskusia a workshopy zamerané na výmenu príkladov dobrej praxe a politík v jednotlivých oblastiach.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

MPRV SR informuje o prenose dobrej praxe zo zahraničia, ktorá sa uskutočnila v rámci pracovného programu procesu FOREST EUROPE, stretnutia expertnej skupiny „Green jobs, education and training systemsL a „Promoting Green Jobs in Forest Sector“, kde bola jednou z tém práve zamestnanosť žien v lesnom sektore.

Úlohy č. 61 a 62 – Identifikovať nosnú tému a priority SK PRES v oblasti rodovej rovnosti a zorganizovať odbornú konferenciu na danú tému, Spolupracovať v rámci prípravy SK PRES s Maltou a Holandskom ako krajinami TRIA pri identifikovaní a spracovaní tém rodovej rovnosti - splnené

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

Slovenská republika intenzívne presadzovala problematiku rovnosti medzi ženami a mužmi aj počas predsedníctva v Rade Európskej únie (SK PRES). V dňoch 7. – 8. Septembra 2016 sa v Bratislave uskutočnilo rokovanie Skupiny na vysokej úrovni pre uplatňovanie rodového hľadiska. EIGE v rámci SK PRES vypracoval správu k implementácii Pekinskej akčnej platformy na tému Ženy a chudoba. Ako bolo uvedené vyššie, v dňoch 20. –21. Septembra 2016 sa v Bratislave uskutočnila tematická predsednícka konferencia na tému „Zosúladenie pracovného a rodinného života v meniacej sa spoločnosti“. Dňa 7.12.2015 bola v spolupráci s Maltou a Holandskom (ako krajinami TRIA) prezentovaná spoločná deklarácia, v ktorej sa okrem iného uvádza, že rovnosť medzi ženami a mužmi je základnou hodnotou Európskej únie zakotvenou v základných zmluvách a v Charte základných práv Európskej únie.

Úlohy č. 63 a 64 – Pri projektoch podporovaných zo SLOVAKAID podporovať rodovú rovnosť ako jeden z prierezových princípov, Monitorovať uplatňovanie rodovej rovnosti v rozvojových projektoch v zmysle požiadaviek EK - splnené

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí

Problematika rovnosti medzi ženami a mužmi predstavuje rovnako integrálnu súčasť rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky a je reflektovaná vo všetkých projektoch a programoch SlovakAid. Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce na roky 2014 – 2018 bližšie špecifikovala prierezové témy, ktoré sú jedným z kľúčových hľadísk definujúcich rozvojové aktivity Slovenskej republiky. Podpora rovnosti medzi ženami a mužmi a posilnenie postavenia žien a dievčat sú vnímané ako jedna zo základných podmienok pre dosiahnutie sociálneho rozvoja, hospodárskeho rastu a znižovania chudoby.

Od roku 2013 poskytla Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) spolu 52 dotácií, finančných príspevkov a mikrograntov, ktorých projekty boli zamerané na podporu rovnosti medzi ženami a mužmi.

Pod hlavičkou SlovakAid sa úspešne implementovalo viacero projektov, kde rovnosť medzi ženami a mužmi a posilnenie postavenia žien boli jedným z nosných pilierov. Išlo hlavne o iniciatívy v oblasti podpory prístupu k základnému a odbornému vzdelávaniu, tréningov zručností, podpory podnikania prostredníctvom mikro-úverov a to v krajinách ako napríklad Keňa a Afganistan. Príkladom dobrej praxe je aj projekt Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Južnom Sudáne, ktorého cieľom je pokles xhorobnosti a úmrtnosti vnútorných presídlencov.

Eliminácia násillia páchaného na ženách v kontexte humanitárnych kríz bola jednou z hlavných priorít pracovnej skupiny pre humanitárnu pomoc a potravinovú pomoc – COHAFA.

Tabuľka vyhodnotenia úloh

Cieľ 1. Posilňovanie ekonomickej nezávislosti žien odstraňovaním rodových rozdielov na trhu práce

Č.	Názov úlohy	Zodpovednosť	Termín plnenia	Zdroje financovania	
1.1 Znížiť rodový mzdový rozdiel dôslednejším uplatňovaním a dodržiavaním legislatívy					
1.	Pravidelne spracovávať relevantné rodovo členené štatistiky a vyhodnocovať rodový mzdový rozdiel v rôznom členení	MPSVR SR, ŠÚ SR	priebežne	Národné projekty a rozpočtové kapitoly	
2.	Vytvoriť inšpektorátom práce príslušné personálne podmienky a metodologické rámce v zmysle analýzy v rámci NP IRR a ročných správ NIP na lepšiu kontrolu dodržiavania zásady rovnosti v odmeňovaní a skvalitnenia ich odbornej prípravy	MPSVR SR a NIP	priebežne s vyhodnotením v 2017	Z kapitoly MPSVR a NIP Projekty OP ĽZ	
3.	Každoročne vyhodnocovať a mediálne propagovať tzv. deň rovnosti v odmeňovaní	MPSVR SR	priebežne	Z rozpočtovej kapitoly MPSVR	
1.2 Odstraňovať horizontálnu a vertikálnu segregáciu na trhu práce;					
4.	Podporovať rodové audity so zameraním na zosúladenie rodinného a pracovného života na pracoviskách na základe metodiky NP IRR	MPSVR SR	priebežne	ESF v rámci OP ĽZ	
5.	Implementovať opatrenia na zníženie horizontálnej a vertikálnej rodovej segregácie na pracovnom trhu a v príprave na povolanie	MPSVR SR, IA ZaSI, ÚPSVR	priebežne	ESF v rámci OP ĽZ	
6.	Posilniť rodovú perspektívu vo verejných politikách zamestnanosti a sociálnej inklúzie	MPSVR SR	priebežne s vyhodnotením v	Z rozpočtovej kapitoly MPSVR	

2017				
7.	Podporovať právne uvedomenie a uplatňovanie pracovného práva, najmä Zákonníka práce a ADZ v praxi, najmä vo vzťahu k postaveniu žien na pracoviskách. Monitorovať problematiku obťažovania na pracoviskách a odstraňovať prejavy diskriminácie a sexizmu v pracovno-právnych vzťahoch	MPSVR SR, SNSĽP, NIP, odbory, zamestnávateľia	priebežne	ESF v rámci OP ĽZ
1.3 Vytvárať systémové predpoklady a opatrenia na zosúladzovanie rodinného, osobného a pracovného života a tým zvyšovať zamestnanosť žien;				
8.	Vypracovať koncepciu zosúladzovania práce a rodiny, zohľadňujúcu nedostatočné služby, flexibilné formy práce a nerovnovážne zaťaženie žien neplatenou prácou	MPSVR SR, IVPR	2015	V rámci kontraktu MPSVR a IVPR
9.	Zabezpečiť dostupnosť materských škôl a zaviesť inovatívne a flexibilné formy starostlivosti o deti vrátane ich legislatívneho zabezpečenia	MŠVVaŠ SR MPSVR SR Samosprávy	priebežne	Kapitola MŠVVaŠ ESF v rámci OP ĽZ v spolupráci s IROP
10.	Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien, a podporovať opatrenia na uľahčenie ich návratu z rodičovskej dovolenky na trh práce	MPSVR SR	Priebežne s vyhodnotením v 2017	ESF v rámci OP ĽZ
11.	Spracovať analýzu o vplyve socializácie malých detí v materských školách a obdobných zariadeniach a zabezpečiť jej osvetu	IVPR	2016	V rámci kontraktu MPSVR a IVPR
12.	Zrealizovať a vyhodnotiť súťaž Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí	MPSVR SR, IVPR	Dvojročný interval -2015, 2017, 2019	Z rozpočtovej kapitoly MPSVR a IVPR
1.4 Posilňovať princíp rovnosti a nediskriminácie vo sfére pracovnej a sociálnej politiky s osobitným dôrazom na znevýhodnené skupiny žien akým sú napr. Rómky, migrantky a ženy so zdravotným postihnutím				
13.	Osobitnú pozornosť pri zavádzaní AOTP a sociálnej politiky venovať znevýhodneným skupinám žien	MPSVR SR	priebežne	Z kapitoly MPSVR ESF v rámci OP ĽZ

14. Osobitnú pozornosť venovať materiálnej deprivácii, ktorá významne viac postihuje ženy poberajúce nízke starobné dôchodky či stojace na čele jednorodičovských domácností	MPSVR SR	priebežne	Bez nároku na rozpočet ¹	
15. Pri prijímaní opatrení pracovnej a sociálnej politiky využívať dočasné vyrovnávacie opatrenia v zmysle ADZ	MPSVR SR, SNSLP, VRR, relevantné rezorty	priebežne s vyhodnotením v 2017	Bez nároku na rozpočet	
1.5 Zviditeľniť ekonomický prínos hodnotu práce vykonávanej (prevažne) ženami v oblasti neplatenej práce a starostlivosti o blízke osoby a presadzovať jej vyváženú deľbu medzi ženami a mužmi;				
16. Zohľadniť situáciu a postavenie rodinných opatrovateľov/iek a osôb, starajúcich sa o deti a závislých členov/ky rodiny pri všetkých sociálnych reformách a relevantných zákonoch	MPSVR SR	priebežne s vyhodnotením v 2017	Z kapitoly MPSVR, príp. ESF v rámci OP ĽZ	
17. Spracovať analýzu ekonomickej hodnoty neplatenej práce vo vzťahu k HDP ako podklad pre vytvorenie nástrojov pre rodovo vyváženú deľbu práce	SAV, výskumné ústavy	2017	V rámci projektov, napr. z OP ĽZ	

2. Cieľ: 2. Znížiť rodové rozdiely v participácii žien a mužov v rozhodovacích pozíciách

Č.	Názov úlohy	Zodpovednosť	Termín plnenia	Zdroje financovania	
2.1 Zvýšiť zastúpenie žien na rozhodovacích pozíciách v politickom živote, vrátane ich motivácie a možnosti kandidovať a participovať					
18.	Vytýčiť si ako dlhodobý cieľ politiky zvyšovanie zastúpenia žien a iniciovať celospoločenskú a odbornú diskusiu o zvýšení participácie žien v politike	MPSVR SR v spolupráci s VRR, MV SR	2016	Bez nároku na rozpočet	
19.	Zavádzať dočasné vyrovnávacie opatrenia v súlade s ADZ a článkom 4 CEDAWu ako súčasť nutnej stratégie pre urýchlené dosiahnutie skutočnej rovnosti žien	Relevantné rezorty a inštitúcie, SNSLP	priebežne s vyhodnotením v roku	Bez nároku na rozpočet	

¹ Finančné krytie prípadných vzniknutých nákladov bude špecifikované v prípade prijatia konkrétnych legislatívnych opatrení

a mužov		2017		
20. Motivovať politické strany k prijímaniu cieľov na zvýšenie zastúpenia žien	MPSVR SR v spolupráci s VRR, MVO	priebežne s	Bez nároku na rozpočet	
2.2 Podporovať podnikanie žien vytváraním systémových opatrení vrátane zosúladenia rodinného a pracovného života				
21. Vytvárať a implementovať programy zamerané na podporu podnikania žien	MH SR	priebežne s vyhodnotením v roku 2017	Projekty z rôznych zdrojov	
22. Podporovať sieťovanie podnikateliek a spoluprácu so štátnou správou	MH SR, MPSVR SR, MVO	priebežne	Rozpočtové kapitoly rezortov	
2.3 Zvyšovať zastúpenie žien v ekonomických rozhodovacích pozíciách				
23. Na úrovni spoločností, prof. zväzov a soc. partnerov postupne iniciovať samo-regulačné opatrenia na zvýšenie rodovej diverzity v riadiacich orgánoch so stanovenými cieľmi a obdobím;	sociálni partneri	priebežne s vyhodnotením v roku 2017	Bez nároku na rozpočet	
24. Zrealizovať výskum o prekážkach, s ktorými sa ženy stretávajú pri kariérnom postupe	MPSVR SR	2015	Projekt z Progressu	
25. Realizovať osvetové a informačné aktivity k téme zastúpenia žien v rozhodovaní	MPSVR SR	2015	Projekt z Progressu	

Cieľ: 3. Zlepšiť uplatňovanie rodovej rovnosti vo vzdelávaní, vede a výskume

Č.	Názov úlohy	Zodpovednosť	Termín plnenia	Zdroje financovania
3.1 Zlepšiť úroveň poznania v oblasti ľudských práv žien a rodovej rovnosti zabezpečením kontinuálneho a široko-plošného vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania;				
26.	Realizovať vzdelávacie programy k rodovej rovnosti v rámci celoživotného vzdelávania	MPSVR v spolupráci s VRR, SNSLP, MVO	priebežne s vyhodnotením v roku 2017	OP ĽZ, kapitoly rezortov, projekty z rôznych zdrojov

27. Podporovať a motivovať VŠ pri akreditovaní študijných odborov a študijných programov zameraných na problematiku rodovej rovnosti	MPSVR SR v spolupráci s VRR, VŠ	priebežne	Projekty z rôznych zdrojov, OP ĽZ,	
3.2 Eliminovať negatívne rodové stereotypy vo vzdelávaní;				
28. Zabezpečiť systémové vzdelávanie v oblasti ľudských práv žien a rodovej rovnosti pri príprave učiteľov a učiteľiek s cieľom eliminovať negatívne rodové stereotypy vo vzdelávaní. ^{2,3}	MŠVVaŠ, vysoké školy	priebežne s vyhodnotením v roku 2017	EŠIF, rozpočty VŠ	
29. Analyzovať učebnice z hľadiska ľudsko-právnej a rodovej optiky a účinnejšie zohľadňovať tieto faktory pri tvorbe a schvaľovaní učebníc	MŠVVaV, MPSVR SR, akad.obec	2017	ESF v rámci OP ĽZ, projekty z rôznych zdrojov	
30. Propagovať odstraňovanie vertikálnej segregácie vo vzdelávaní, najmä prírodné a technické študijné odbory ako relevantné oblasti pre ženy	MŠVVaŠ, MPSVR SR	priebežne	ESF v rámci OP ĽZ, OP VaI a i.	
31. Podpora, vyhľadávanie a propagovanie talentov v rodovo netradičných odvetviach	MŠVVaŠ, VŠ, SAV, VRR	priebežne	Z rozpočtovej kapitoly rezortu, OP ĽZ	
3.3 Vytvoriť prostredie a účinné mechanizmy implementovania rodovej rovnosti vo sfére vedy, výskumu a vysokoškolského vzdelávania;				
32. Podporovať univerzity a výskumné organizácie, aby vo svojich organizáciách prijali a posilnili stratégie rovnosti, vrátane opatrení na zosúladenie rodinného a pracovného života	MPSVR v spolupráci s VRR, MŠVVaŠ	2018	Z rozpočtovej kapitoly rezortu, OP ĽZ, EŠIF	
33. Podporovať zvýšenie zastúpenia žien v riadiacich funkciách a rozhodovacích pozíciách v inštitúciách vedy, výskumu a vysokoškolského vzdelávania	MŠVVaŠ v spolupráci s VRR	2018	Projekty z rôznych zdrojov	
3.4 Prehľbovať poznanie o existujúcich formách nerovnosti žien a mužov prostredníctvom posilnenia výskumov a rodových štatistík v tejto oblasti				
34. Pokračovať v monitorovaní rodovej rovnosti vydávaním ročenky Rodová rovnosť/Gender Equality 201X	ŠÚ SR	každoročne	Z rozpočtovej kapitoly ŠÚ SR	

² v zmysle Stratégie rodovej rovnosti Rady Európy

³ Významná je i zo zákona garantovaná autonómnosť pri tvorbe študijných programov

35. Každoročne spracovať Súhrnnú správu o stave rodovej rovnosti na Slovensku	MPSVR v spolupráci s IVPR a VRR	každoročne	Z rozpočtovej kapitoly rezortu	
36. Vymedziť hlavné a doplnkové indikátory rodovej rovnosti a spôsob ich systematického sledovania, analytického vyhodnocovania a interpretácie	MPSVR v spolupráci so ŠÚ SR a IVPR	2016	Projekty z rôznych zdrojov	
37. Zabezpečiť povinnosť rodovo členiť štatistické údaje, ktoré zverejňuje verejná správa na všetkých úrovniach	Všetky rezorty	priebežne	Z rozpočtových kapitol rezortov	

Cieľ: 4. Posilniť autonómiu a telesnú integritu žien eliminovaním degradujúcich a násilných prejavov voči ženám

Č. Názov úlohy	Zodpovednosť	Termín plnenia	Zdroje financovania	
4.1 Zabezpečiť dôstojnosť žien z pohľadu verejne prezentovaného obrazu žien odstraňovaním sexizmu v médiách;				
38. Monitorovať médiá a reklamu z hľadiska sexizmu a degradujúcich obrazov žien a dievčat	MPSVR SR v spolupráci IVPR	priebežne	V rámci kontraktu MPSVR a IVPR projekty z rôznych zdrojov	
39. Využívať regulačné a samoregulačné orgány na odstraňovanie neprijateľných prejavov diskriminácie a sexizmu v médiách a reklame v zmysle platnej legislatívy	MPSVR SR v spolupráci s VRR, MVO	priebežne	Bez nároku na rozpočet	
4.2 Zvýšiť citlivosť verejnosti voči prejavom nerovnosti mužov a žien;				
40. Realizovať osvetové a informačné semináre a kampane o rodovej rovnosti vrátane osvetu o používaní jazyka v zmysle odporúčaní výboru ministrov Rady Európy ⁴	MPSVR SR, IVPR, MVO a i.	priebežne	Projekty z rôznych zdrojov ako OP ĽZ, NFM	

⁴ Recommendation No. R (90) 4 of the Committee of Ministers to member states on the elimination of sexism from language, Recommendation Rec (2003) 3 of the Committee of Ministers to member states on balanced participation of women and men in political and public decision making, Recommendation CM/Rec (2007) 17 of the Committee of Ministers to member states on gender equality standards and mechanisms

4.3 Posilniť účinnú elimináciu násilia na ženách ako rodovo podmieneného násilia a zabezpečiť účinnú ochranu, pomoc a podporu ženám zažívajúcim násilie a ich deťom, vrátane vytvorenia osobitnej legislatívnej úpravy v súlade s Istanbulským dohovorom;				
41. Zabezpečiť trvalú udržateľnosť Koordinačno-metodického centra pre násilie na ženách a domáce násilie	MPSVR, relevantné rezorty	2016	Z rozpočtových kapitol rezortov, projekty z rôznych zdrojov	

4.4 Potláčať a stíhať sexuálne obťažovanie a prejavy sexuálneho násilia voči ženám i mužom;				
42. Posilniť monitorovanie a uplatňovanie ADZ z hľadiska postihovania a prevencie sexuálneho obťažovania	SNSLP	priebežne		
43. Realizovať osvetové a vzdelávacie aktivity na prevenciu sexuálneho obťažovania a sexuálneho násilia	MPSVR, IVPR, MVO a i.	priebežne s vyhodnotením v roku 2017	Projekty z rôznych zdrojov, najmä OP IZ	
4.5 Posilniť osobnú autonómiu žien v oblasti uplatňovania sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv z hľadiska zabezpečenia univerzálneho a nediskriminačného prístupu žien k týmto službám;				
44. Pri vypracovaní <i>Programu starostlivosti o ženu a reprodukčné zdravie v SR</i> spolupracovať s VRR a jeho pracovnou skupinou pre zdravie;	MZ SR	2016	Bez nároku na rozpočet	
45. Prijíť opatrenia na odstraňovanie sociálnych a ekonomických bariér k metódam a informáciám plánovaného rodičovstva pre marginalizované skupiny vrátane rómskych žien, v zmysle odporúčaní Komisie CEDAW;	MZ SR v spolupráci s ÚSVRK a MPSVR SR	priebežne s vyhodnotením v roku 2017	Projekty z rôznych zdrojov	
46. Podporovať programy a sociálne služby zamerané na pomoc tehotným ženám v ťažkej životnej situácii, vrátane žien z marginalizovaných skupín, ako aj informovanosť o organizáciách poskytujúcich tieto služby	MPSVR SR v spolupráci s VÚC, MVO a cirkvami	priebežne s vyhodnotením v roku 2017	V rámci rozpočtov VÚC na sociálne služby	

Cieľ 5. Zabezpečiť prierezový a participatívny inštitucionálny mechanizmus na presadzovanie rodovej rovnosti

Č.	Názov úlohy	Zodpovednosť	Termín plnenia	Zdroje financovania	
5.1 Posilniť inštitucionálne zabezpečenie a odbornosť v oblasti rodovej rovnosti na úrovni verejnej správy, ako aj na úrovni NR SR;					
47.	Pravidelne monitorovať uplatňovanie rodovej rovnosti na úrovni ministerstiev (v zmysle vypracovanej a zverejnenej metodiky MPSVR SR)	MPSVR SR a rezorty	V dvojroč-nom intervale	Bez nároku na rozpočet	
48.	Podporovať vypracovanie samostatných akčných plánov a metodických príručiek pre uplatňovanie rodového hľadiska na úrovni samosprávy resp. zabezpečiť využívanie tých, čo už existujú	MPSVR SR v spolupráci so samosprávami	priebežne	Projekty z rôznych zdrojov, rozpočty samospráv	
49.	Pilotne overiť a následne podporovať implementáciu rodovo spravodlivého prerozdelenia verejných zdrojov, tzv. gender budgeting	MPSVR SR, MF SR	2017	Projekty z rôznych zdrojov	
50.	Vypracovať exaktnejšiu metodológiu analýzy rodových dopadov resp. vplyvu na rodovú rovnosť ako súčasť doložky vplyvov legislatívy	MPSVR SR	2016	Projekty z rôznych zdrojov	
51.	Zabezpečiť plynulé fungovanie verejných inštitúcií na ochranu ľudských práv aj z hľadiska požiadaviek a potrieb rodovej rovnosti a ľudských práv žien;	SNSLP, VOP, CPP	priebežne s vyhodnotením v 2017	Bez nároku na rozpočet	
52.	Efektívne využívať európske štrukturálne a investičné fondy na presadzovanie rodovej rovnosti uplatňovaním horizontálneho princípu rovnosť mužov a žien, ako aj cieľovými špecifickými opatreniami;	Všetky RO OP, CKO	priebežne	EIŠF	
53.	Zabezpečiť vzdelávanie verejnej správy v oblasti rodovej rovnosti najmä využitím akreditovaných kurzov, s osobitným dôrazom na subjekty zapojené do implementácie EŠIF	CV MPSVR, akademická sféra, MVO	priebežne s vyhodnotením v 2017	OP ĽZ, OP EVS	

5.2 Posilniť udržateľnosť a nezávislosť MVO;					
54	Efektívne využívať VRR a jeho pracovné skupiny pre participatívnu tvorbu verejných politík a programov v oblasti rodovej rovnosti	MPSVR SR, ÚSV SR, ROS,	priebežne s vyhodnotením v 2017	Bez nároku na rozpočet	

		RVLPNMRR		
55	Zapájať expertov/ky z MVO do hodnotiacich procesov k uplatňovaniu horizontálneho princípu rovnosti mužov a žien v EŠIF	Koordinátor HP RMaŽ, RO OP,	priebežne	EŠIF
5.3 Zlepšiť vymáhateľnosť dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa Antidiskriminačného zákona a posilniť a zefektívniť nástroje na jeho presadzovanie.				
56	Navrhnuť novelizáciu antidiskriminačného zákona z pohľadu požiadaviek rodovej rovnosti a ďalších súvisiacich právnych predpisov	MPSVR SR a MS SR, VRR	2016	Bez nároku na rozpočet
57	Podporovať zvyšovanie kvality rozhodovania súdov vo veciach týkajúcich sa diskriminácie a ľudských práv žien (vrátane násilia na ženách) ponukou vzdelávania a scitlivovania	JA, MS SR v spolupráci s MPSVR SR a VRR, SNSLP	priebežne s vyhodnotením v 2017	Rozpočtové kapitoly MS a SNSLP, projekty z rôznych zdrojov

Cieľ: 6. Uplatňovanie rodového hľadiska v medzinárodnej spolupráci

Č.	Názov úlohy	Zodpovednosť	Termín plnenia	Zdroje financovania
6.1 Zabezpečiť efektívnu spoluprácu v oblasti rodovej rovnosti na úrovni EÚ, Rady Európy a iných inštitúcií;				
58	Aktívne participovať v aktivitách EIGE, EK a iných orgánov a inštitúciách EÚ	MPSVR SR, MZVaEZ SR	priebežne	Rozpočtové kapitoly rezortov
59	Zabezpečiť systematický proces plnenia odporúčaní medzinárodných ľudsko-právnych mechanizmov ako aj priebežné monitorovanie ich plnenia Výborom pre rodovú rovnosť	MPSVR, VRR, relevantné rezorty	priebežne	Rozpočtové kapitoly rezortov

60	Využívať medzinárodné projekty v rodovej rovnosti na prenos dobrej praxe zo zahraničia	MPSVR SR a relevantné rezorty, MVO	priebežne	Projekty z rôznych zdrojov	
6.2 V rámci predsedníctva SR v Rade EÚ integrovať agendu rodovej rovnosti ako neoddeliteľnú súčasť verejných politík;					
61	Identifikovať nosnú tému a priority SK PRES v oblasti rodovej rovnosti a zorganizovať odbornú konferenciu na danú tému	MPSVR SR, MZVaEZ SR	2016	EK, MPSVR SR, spolufinancovanie SK PRES	
62	Spolupracovať v rámci prípravy SK PRES s Maltou a Holandskom ako krajinami TRIA ⁵ pri identifikovaní a spracovaní tém rodovej rovnosti	MPSVR SR, MZVaEZ SR	2016	Bez nároku na rozpočet	
6.3 Uplatňovať rodové hľadisko v rozvojovej pomoci					
63	Pri projektoch podporovaných zo SLOVAKAID podporovať rodovú rovnosť ako jeden z prierezových princípov	MZVaEZ SR v spolupráci s MPSVR SR	priebežne	Z rozpočtu projektov	
64	Monitorovať uplatňovanie rodovej rovnosti v rozvojových projektoch v zmysle požiadaviek EK	MZVaEZ SR v spolupráci s MPSVR SR	každoročne	Rozpočtové kapitoly rezortov	

⁵ Ako TRIO sa označuje trojica členských štátov: predchádzajúci, súčasný a budúci predsednícky členský štát v Rade EÚ